

Bedrijfsopvolging in het Familiebedrijf

Naam	: Zarima Sheik Joesoef
Registratienummer	: 20026946
Datum	: 04-07-2008
Naam opdrachtgever	: Haagse Hogeschool
Naam scriptiebegeleider	: mr. J. Beers

Voorwoord

Deze scriptie heb ik geschreven in het kader van mijn afstudeeropdracht voor de richting Fiscale Economie aan de Haagse Hogeschool.

Mede door de vergrijzing en de uitstroom van de babyboomers zal het aantal bedrijfsopvolgingen in de komende jaren explosief toenemen. Veel ondernemers geven de voorkeur aan overdracht binnen de familie. Dit is ook de reden dat ik voor bedrijfsopvolging in het familiebedrijf als onderwerp voor mijn scriptie heb gekozen.

Met het schrijven van deze scriptie heb ik getracht de fiscale knelpunten bij overdracht van een onderneming in de familiesfeer neer te zetten.

Bij deze wil ik mijn begeleider, de heer mr. J. Beers, bedanken voor de begeleiding bij het totstandkomen van deze scriptie.

Nieuw Vennep, juli 2008
Zarima Sheik Joesoef

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Samenvatting	5
1. Inleiding	7
2. Overdracht van een B.V. in het kader van bedrijfsopvolging	9
2.1 Overdracht bij overlijden.	9
2.1.1 Doorschuiffaciliteit	9
2.1.2 Voorwaarden voor doorschuiving	9
2.1.3 Afrekenen soms voordelig	10
2.1.4 Successierechtelijke aspecten bij overlijden aanmerkelijkbelanghouder	12
2.2 De bedrijfsopvolgingsfaciliteiten (BOF)	13
2.2.1 Vrijstellingen bij toepassing van de BOF	13
2.2.2 Uitstelregelingen bij toepassing van de BOF	14
2.2.3 Voorwaarden voor toepassing van de BOF (voorwaardelijke vrijstelling en uitstel van betaling)	15
2.2.4 Bedrijfsopvolgingsfaciliteiten bij een holdingstructuur	18
2.3 Overdracht tijdens leven	23
2.3.1 Inkomstenbelasting bij overdracht	23
2.3.2 Voorwaarden betalingsregeling inkomstenbelasting	23
2.3.3 Bedrijfsopvolgingsfaciliteit bij schenking (schenkingsrecht)	23
2.3.4 Conclusie	24
3. Bedrijfsopvolging bij een holdingstructuur	25
3.1 Enkele varianten voor het opzetten van een holdingstructuur	25
3.1.1 Inbreng van de aandelen in een nieuw opgerichte houdstermaatschappij	25
3.1.2 Het uitzakken van de onderneming	25
3.1.3 Dubbel uitzakken	26
3.2 Functies van een holding	26
3.2.1 Risicobeperking	26
3.2.2 Uitstellen van het aanmerkelijk belang heffing	27
3.3 Voordelen holdingstructuur	27
3.3.1 Het 'licht' houden van aandelen door middel van een holding	27
3.3.2 Het 'vederlicht' houden van aandelen door middel van een tussenholding	27
3.3.3 Deelnemingsvrijstelling bij overdracht ab-aandelen	28
3.3.4 Overige voordelen holdingstructuur	29
3.4 Bedrijfsopvolging en certificeren van de aandelen	30

3.5 Overdracht aan overnameholding tegen een vordering	32
3.6 Renteaftrek bij de overnameholding	33
3.7 Bedrijfsopvolging door overdracht tegen cumulatief preferente aandelen	37
3.8 Middellijke Uitdeling	38
4. Bijzondere onderwerpen bij bedrijfsopvolging: Overdrachtsbelasting en TBS-regeling	40
4.1 Bedrijfsopvolging en overdrachtsbelasting	40
4.1.1 <u>Overdrachtsbelasting algemeen</u>	40
4.1.2 <u>Overdrachtsbelasting bij verkoop van een onderneming (activa/passivatransactie)</u>	40
4.1.3 <u>Overdrachtsbelasting bij verkoop van aandelen van de werk-BV uit het privé-vermogen</u>	41
4.1.4 <u>Overdrachtsbelasting en bedrijfsopvolging d.m.v. verkoop van een deelneming</u>	41
4.2. Bedrijfsopvolging en terbeschikkingstelling	43
Conclusie	47
Literatuuroverzicht/bronnen	51

Samenvatting

Ik ben in deze scriptie ingegaan op de fiscale knelpunten die optreden bij bedrijfsopvolging in het familiebedrijf.

Ik ben begonnen met de overdracht van een enkelvoudige BV in het kader van bedrijfsopvolging. Daarbij is er een onderscheid gemaakt tussen de overdracht bij overlijden en de overdracht tijdens leven.

Bij het schenken of vererven van het ondernemingsvermogen kan er, onder voorwaarden (zie blz.15), gebruik gemaakt worden van de bedrijfsopvolgingsfaciliteit. Dit houdt in dat 75% van het ondernemingsvermogen is vrijgesteld van schenkings- of successierecht als aan de voorwaarden voldaan is.

Bij overdracht van een BV bij overlijden bestaat er een doorschuiffaciliteit voor de ab-claim die ontstaat bij vervreemding van de aandelen. Dit houdt in dat er geen sprake is van een vervreemding bij overgang van de aandelen krachtens erfrecht, of bij de verdeling van een nalatenschap binnen twee jaar na het overlijden van de erflater.

Bij schenking of overdracht van de ab-aandelen tijdens leven bestaat er, anders dan bij vererving, geen doorschuifregeling. Nu moet de overdrager dus direct afrekenen. Het oprichten van een holdingstructuur zou hiervoor een oplossing kunnen zijn.

Door het opzetten van een holdingstructuur, kan een directe belastingheffing bij vervreemding van de aandelen worden uitgesteld doordat de winst in de deelnemingsvrijstelling valt.

Naast de vele voordelen die de holdingstructuur met zich meebrengt (zie paragraaf 3.3), ontstaan er ook problemen waar rekening gehouden mee moet worden. Bij het vererven van een BV aan meerdere erfgenamen, kan het voorkomen dat één van de erfgenamen de onderneming wilt voortzetten, terwijl de anderen juist willen dat er dividend wordt uitgekeerd. Om dit te voorkomen, kunnen de aandelen tijdens leven gecertificeerd worden. Hierdoor wordt de continuïteit na overlijden gewaarborgd.

De voordelen van een holdingstructuur kunnen ook worden gebruikt om de toekomstige successierechten bij de kinderen te verminderen doordat vader samen met de kinderen een overnameholding opricht. Het voordeel hiervan is dat vader een deel van de toekomstige waardeestijging van de aandelen in de werk-BV afstaat. De waardeestijging komt op deze wijze toe aan de kinderen. Een nadeel van de overdracht is dat de kinderen via hun aandelenbezit ook zeggenschap krijgen in de onderneming. Dit probleem kan worden voorkomen door de aandelen in de overnameholding eerst te certificeren.

Bij een bedrijfsopvolging wordt vaak ook een pand overgedragen. Hierbij is 6% overdrachtsbelasting verschuldigd. Ik heb kort de rol beschreven die de overdrachtsbelasting kan spelen bij 3 verschillende vormen van bedrijfsopvolging: De verkoop van de aandelen van de werk-BV uit privé, de verkoop van een deelneming door de holdingvennootschap en de activa/passivatransactie.

Bij bedrijfsopvolging moet ook rekening gehouden worden met de tbs-regeling. De DGA valt onder de tbs-regeling wanneer hij een bedrijfspand in privé houdt en het pand verhuurt aan de BV waarvan hij aanmerkelijkbelanghouder is. Dit houdt in dat de huur belast is in box I tegen het marginale tarief van 52%. Ook is het zo dat in deze situatie de waarde-stijging van de onroerende zaak bij verkoop progressief is belast in box I. Een ander nadeel is dat de BOF alleen geldt voor de aandelen in de BV en niet voor het pand. Een oplossing hiervoor is dat de DGA het bedrijfspand aan zijn meerderjarige kind kan ver-kopen. Meerderjarige kinderen worden o.g.v. art. 3.91 niet gezien als verbonden personen.¹ Het meerderjarige kind kan dan het pand verhuren aan de BV van zijn vader zonder dat ze vallen onder de tbs-regeling. Als zoon de BV erft, verhuurt zoon het pand aan zijn eigen BV. Hierdoor valt het pand weer onder de tbs-regeling.

¹ Wanneer het meerderjarige kind het pand aan vader verhuurt tegen een onzakelijke prijs, wordt het meerderjari-ge kind toch gezien als een verbonden persoon o.g.v. art. 3.91, derde lid Wet IB 2001: Ongebruikelijke terbe-schikkingstelling: uitbreiding verbonden personen.

1. Inleiding

De babyboomgeneratie is op zoek naar opvolgers. Door de uitstroom van de babyboomers (momenteel 21% van de Nederlandse ondernemers volgens de NOVAA) zullen tussen nu en tien jaar in Nederland 100.000 bedrijven van eigenaar wisselen, waarvan naar schatting 55.000 familiebedrijven.

Familiebedrijven spelen een grote rol in de Nederlandse economie. In Nederland zijn er minimaal 194.000 familiebedrijven die verantwoordelijk zijn voor ruim 40% van de werkgelegenheid en bijna 50% van het Bruto Nationaal Product. Ruim 90% van alle bedrijven in Nederland heeft minder dan 10 werknemers in dienst.

De ondernemingsvorm van familiebedrijven is vooral van fiscaal/ juridisch belang. De meeste familiebedrijven bestaat uit een BV met 79%, daarna Vof met 13%, de Eenmanszaak met 7% en de NV met 1%

Familiebedrijven vormen een grote groep van het Nederlandse bedrijfsleven. Veel ondernemers geven in eerste instantie de voorkeur bij overdracht binnen de familie. Uiteindelijk wordt slechts eenderde van de bedrijven binnen de familie overgedragen. Uitzondering hierop vormen de grotere familiebedrijven, waar ruim de helft voor familieopvolging kiest. In de overige gevallen is sprake van overdracht aan een andere onderneming (verkoop), aan werknemers (management buy out), een nieuwe ondernemer (management buy in) of het staken van de onderneming.

Bedrijfsoverdracht binnen de familie kenmerkt zich door een grote emotionele betrokkenheid van de ondernemer en zijn familie. Deze kunnen in veel gevallen leiden tot langdurig uitstel van de planning van bedrijfsoverdracht, waardoor de daadwerkelijke bedrijfsoverdracht uiteindelijk slecht is voorbereid. Dit brengt de continuïteit van het bedrijf binnen de bedrijfsfamilie in gevaar.

Het aantal overdrachten binnen de familie neemt af. Bij de bedrijven die 6 tot 15 jaar geleden zijn overgedragen, is 60% binnen de familie overgedragen. Hiervan bestaat de overdracht van ouder naar kind uit bijna 80%.

Redenen voor een daling van het percentage bedrijfsoverdrachten in de familie:

- Hoogst mogelijke prijs te verkrijgen op de vrije markt.
- Minder gedoe binnen de familie.
- Financieringsaspecten.

Een bedrijf is een familiebedrijf als het aan minstens twee van de volgende criteria voldoet:

- 1) Meer dan 50 % van het eigendom is in handen van 1 familie.
- 2) Eén familie heeft de beslissende invloed op de bedrijfsstrategie of op de opvolgingsbeslissingen.
- 3) Ten minste twee leden van de ondernemingsleiding zijn afkomstig uit één familie.
- 4) Het bedrijf moet altijd in de familie van de oprichter zijn overgedragen.

Probleemstelling

Mijn probleemstelling is: “Welke fiscale knelpunten in de Wet Inkomstenbelasting 2001 en in de Successiewet 1956 kom je tegen bij bedrijfsopvolging bij BV's tijdens leven en na overlijden”.

De volgende deelvragen zullen aan de orde komen:

- Welke gevolgen zijn er voor de inkomstenbelasting bij het overlijden van de aanmerkelijkbelanghouder ?
- Welke gevolgen zijn er voor de inkomstenbelasting tijdens leven van de aanmerkelijkbelanghouder ?
- Welke faciliteiten heeft de successiewet bij het overlijden van de aanmerkelijkbelanghouder ?
- Welke faciliteiten heeft het schenkingsrecht bij overdracht tijdens leven
- Welke gevolgen zijn er voor de inkomstenbelasting bij bedrijfsopvolging bij een holdingstructuur ?
- Welke gevolgen zijn er voor de overdrachtsbelasting bij bedrijfsopvolging ?
- Welke gevolgen zijn er bij het ter beschikking stellen bij bedrijfsopvolging ?

In deze scriptie zal ik de problemen behandelen waarmee een aanmerkelijkbelanghouder te maken zal krijgen bij bedrijfsopvolging in de familiesfeer

In hoofdstuk 2 heb ik de overdracht van een BV bij overlijden en tijdens leven van de aanmerkelijkbelanghouder bij een eenvoudige BV-structuur behandeld.

In hoofdstuk 3 heb ik de voordelen van een bedrijfsopvolging bij een holdingstructuur behandeld. Tevens behandel ik de knelpunten die ontstaan bij bedrijfsopvolging bij een holdingstructuur.

Bij een bedrijfsopvolging wordt vaak ook een pand overgedragen. Daarom ben ik in hoofdstuk 4 nog verder ingegaan op de gevolgen voor de overdrachtsbelasting bij bedrijfsopvolging en de gevolgen bij het ter beschikking stellen van een bedrijfspand bij bedrijfsopvolging.

Ten slotte zal ik mijn conclusie in hoofdstuk 5 verwoorden.

2. Overdracht van een B.V. in het kader van bedrijfsopvolging

2.1 Overdracht bij overlijden.

Indien de aanmerkelijkbelanghouder (AB-houder) komt te overlijden, worden de aanmerkelijkbelangaandelen vervreemd. Onder het begrip vervreemden in de Wet IB 2001 wordt uitdrukkelijk ook de verkrijging van aanmerkelijkbelangaandelen krachtens erfrecht gebracht². Dit betekent dat bij het overlijden van de AB-houder zal moeten worden afgerekend over het verschil tussen de waarde in het economisch verkeer ten tijde van het overlijden en de verkrijgingsprijs van de erflater.

2.1.1 Doorschuiffaciliteit

De continuïteit van de onderneming kan door de heffing van de inkomstenbelasting (de afrekening) bij het overlijden van de AB-houder in gevaar komen. Om dit te voorkomen heeft de wetgever als hoofdregel in de Wet IB 2001 opgenomen dat er geen sprake is van een vreemding:

- bij de overgang van de aandelen krachtens erfrecht;
- bij de verdeling van een nalatenschap binnen twee jaar na het overlijden van de erflater.

2.1.2 Voorwaarden voor doorschuiving

De verkrijger van de aandelen dient binnenlands belastingplichtig te zijn en de verkregen aandelen mogen geen onderdeel gaan uitmaken van zijn ondernemingsvermogen.³

Om het aanmerkelijkbelang -claim bij de doorschuiving veilig te stellen, wordt de verkrijgingsprijs van de erflater vervolgens doorgeschoven naar de verkrijger(s).⁴

² Art. 4.16, eerste lid, onder e, Wet IB 2001

³ Art. 4.17 Wet IB 2001

⁴ Art. 4.39, eerste lid, Wet IB 2001

2.1.3 Afrekenen soms voordelig

Het is niet altijd gunstig om de verkrijgingsprijs van de erflater door te schuiven naar de verkrijgers. Bijvoorbeeld in de situatie dat de erfgenamen van plan zijn om de aandelen op korte termijn te verkopen. Wanneer de erfgenamen de aandelen van de BV willen verkopen en de onderneming niet willen voortzetten, zal een verzoek tot afrekening fiscaal voordeliger uitpakken. Op verzoek van de erfgenamen mag worden afgerekend. In dit geval mag de daadwerkelijk verschuldigde inkomstenbelasting in mindering worden gebracht op de nalatenschap van de erflater. De grondslag waarover successierecht wordt geheven, wordt dus minder waardoor er dus minder successierecht verschuldigd is.

Bij doorschuiving van de fiscale claim mag slechts een belastinglatentie van 6,25% in aanmerking worden genomen.

Voorbeeld⁵

Zoon, enige erfgenaam van aandelen met een verkrijgingsprijs van € 40.000,-, heeft een bod op de aandelen gekregen van € 4 miljoen. Zoon besluit de aandelen te verkopen.

Indien de doorschuifregeling wordt toegepast, is successierecht over € 3.752.500,- verschuldigd (€ 4.000.000/- € 247.500 latente IB).⁶ Dus hier wordt slechts de latente IB in mindering gebracht.

Indien wordt gekozen voor afrekening, is successierecht over € 3.010.000,- verschuldigd (€ 4.000.000/- € 990.000 aanmerkelijkbelangheffing). Hier mag de daadwerkelijk verschuldigde inkomstenbelasting in mindering worden gebracht.

Conclusie: door af te rekenen wordt successierecht bespaard over (3.752.500 -/ - 3.010.000=) € 742.500,-. Uitgaande van het toptarief van 27% wordt zo'n € 200.000 bespaard. Voor de inkomstenbelasting werkt de afrekening "neutraal". Na afrekening hebben de aandelen een verkrijgingsprijs van € 4.000.000; bij directe verkoop van de aandelen zal geen aanmerkelijkbelangwinst meer worden geconstateerd (vervreemdings- en verkrijgingsprijs zijn aan elkaar gelijk)

Een andere situatie waarin afrekenen gunstiger is dan doorschuiven is het volgende. Wanneer er sprake is van een fictief aanmerkelijk belang doordat de verkrijger minder dan 5% van de aandelen verkrijgt. Hiervan is sprake als een belastingplichtige niet meer voldoet aan het 5%-criterium, maar op grond van een wettelijke fictie geacht wordt toch een aanmerkelijk belang te hebben. Dit doet zich voor als één van de artikelen 3.65 (omzetting in een NV of BV), 4.17 (aandelenoverdracht via huwelijksgoederenrecht of erfrecht), 4.40 (verkoop of aandelenemissie) of 4.41 Wet IB 2002 (aandelenfusie, splitsing of juridische fusie) is toegepast.⁷

⁵ Zie voorbeeld nr. 12.8, blz. 177 uit het boek: Estate Planning in de 21^e Eeuw door Mr. J. Beers

⁶ De latentie bedraagt 6,25% * (4.000.000/- 40.000) = € 247.500,- (art.20, vijfde en zesde lid SW)

⁷ Art. 4.11 Wet IB 2001

In eerste instantie is er dan sprake van een vervreemding, maar omdat feitelijk geen realisatie plaatsvindt, is er de mogelijkheid van doorschuiving van de fiscale claim (op verzoek).⁸ Doorschuiven gebeurt om directe belastingheffing te voorkomen.

Indien in deze situatie niet wordt gekozen voor doorschuiving maar voor afrekening is er geen sprake meer van een fictief aanmerkelijk belang. Dit leidt ertoe dat de aandelen niet in box 2 maar in box 3 vallen. Wanneer de erfgenamen wensen af te rekenen, kunnen zij de inspecteur bij de overlijdensaangifte hierom verzoeken.

Verder kan afrekenen voordelig zijn, indien erflater nog over een latent aanmerkelijk belang-verlies of een fiscaal compensabel verlies beschikt dat kan worden verrekend met het inkomen uit aanmerkelijk belang of met de inkomsten van de drie voorgaande jaren.

⁸ Art. 4.40 Wet IB 2001

2.1.4 Successierechtelijke aspecten bij overlijden aanmerkelijkbelanghouder

De overheid heeft er veel belang bij dat bedrijfsopvolgingen soepel verlopen. Zeker de fiscale wetgeving mag geen belemmering zijn bij overdracht van een onderneming door overlijden of schenking. De SW 1956 kent specifieke bepalingen waardoor eventuele liquiditeitsproblemen bij de vererving van ondernemingsvermogen voorkomen kunnen worden.

Deze bedrijfsopvolgingsfaciliteiten zijn sinds 1 januari 2002 opgenomen in SW 1956⁹ en hebben betrekking op de verkrijging krachtens erfrecht of krachtens schenking van een onderneming of medegerechtigdheid in de zin van de Wet IB 2001.¹⁰ Of op de verkrijging krachtens erfrecht of schenking van de aandelen en winstbewijzen van een vennootschap waarvan het kapitaal geheel of gedeeltelijk is verdeeld in aandelen.¹¹ Onlangs is de bedrijfsopvolgingsregeling in de Successiewet verruimd. Dit is opgenomen in het besluit van 10 oktober 2007.

Successie- of schenkingsrecht bij bedrijfsopvolging

Fiscale claims kunnen een belangrijke oorzaak zijn van problemen bij de voortzetting van een bedrijf waarvan de eigenaar is overleden of dat door schenking in andere handen komt.

Als een erfgename of opvolger een onderneming erft of geschonken krijgt en hij wil de onderneming voortzetten, kan de betaling van successie- of schenkingsrecht het voortbestaan van de onderneming in gevaar brengen. Om dit voorkomen kan hij bij bedrijfsopvolging onder voorwaarden in aanmerking komen voor speciale regelingen voor de betaling van successie- of schenkingsrecht, zoals uitstel van betaling en voorwaardelijke vrijstelling van successie- of schenkingsrecht. De voorwaardelijke vrijstelling houdt in dat hij een deel van het successie- of schenkingsrecht uiteindelijk helemaal niet hoeft te betalen.

Het bovenstaande is ook mogelijk als hij slechts een deel van de onderneming verkrijgt dat als zelfstandige onderneming wordt voortgezet of als hij aandelen verkrijgt die bij de erflater of schenker een aanmerkelijk belang vormden.

Hier kan het gaan om een onderneming van een IB-ondernemer of medegerechtigde (bijvoorbeeld een commanditaire vennoot). Of om aandelen in een BV die een materiele onderneming drijft¹² en waarin erflater een 'aanmerkelijk belang'¹³ heeft.

⁹ Art. 35b en 35c SW 1956

¹⁰ Art. 35b, tweede lid, onder a, SW 1956.

Art. 3.4 of 3.5 Wet IB 2001 en artikel 3.3., eerste lid, onder a, Wet IB 2001

¹¹ Art. 35b, tweede lid, onder b, SW 1956

¹² De BV/NV mag geen beleggingsvennootschap zijn. Voor de bepaling van de waarde van de aandelen wordt alleen het 'echte' ondernemingsvermogen meegenomen. Om de regeling uitvoerbaar te houden, hoeft pas een correctie op de waarde plaats te vinden indien het beleggingsvermogen meer dan 15% bedraagt van het vermogen van de BV/NV. Omdat een holding geen actieve onderneming drijft, worden de bezittingen van de werk-BV toegerekend aan de holding (zie verder art. 7a Uitv.besl. SW 1965)

¹³ Art. 4.6 Wet IB 2001: Aandelenbezit van 5% of meer

De regelingen voor voorwaardelijke vrijstelling en uitstel van betaling zijn overigens niet van toepassing op zogenoemde beleggingsmaatschappijen.

Waarderingsregels

Voor het bepalen van de waarde van de onderneming of de aandelen in de onderneming (het ondernemingsvermogen) gelden speciale waarderingsregels. Het ondernemingsvermogen moet in principe gewaardeerd worden op de *voortzettingbasis (going-concernwaarde)*, d.w.z. de waarde van het ondernemingsvermogen als samenhangend geheel, inclusief de goodwill die voor overdracht in aanmerking komt. Als de *voortzettingswaarde* van het verkregen vermogen echter lager is dan de liquidatiewaarde, dan moet er worden uitgegaan van de *liquidatiewaarde* van het ondernemingsvermogen.

De *liquidatiewaarde* is de som van de waarde van de afzonderlijke vermogensbestanddelen.

2.2 De bedrijfsopvolgingsfaciliteiten (BOF)

2.2.1 Vrijstellingen bij toepassing van de BOF

Voorwaardelijke vrijstelling

De opvolger/erfgename kan voorwaardelijke vrijstelling van successie- of schenkingsrecht krijgen over:

- het verschil tussen de liquidatiewaarde en de voortzettingswaarde;
- 75% van de waarde van het ondernemingsvermogen.

Deze twee regelingen voor voorwaardelijke vrijstellingen mag naast elkaar gebruikt worden.

Voorwaardelijke vrijstelling over verschil liquidatiewaarde en voortzettingswaarde

Als de voortzettingswaarde van de onderneming lager is dan de liquidatiewaarde mag, indien de onderneming wordt voortgezet, het ondernemingsvermogen voor het successie- of schenkingsrecht gewaardeerd worden op de lagere voortzettingswaarde. Er is dan minder successie- of schenkingsrecht verschuldigd.

De Belastingdienst legt wel een aanslag op voor het verschil tussen de liquidatiewaarde en de voortzettingswaarde. Dit gebeurt met een conserverende aanslag.

Voor deze conserverende aanslag krijgt de opvolger/erfgename, als hij daarom verzoekt, gedurende vijf jaar renteloos uitstel van betaling.

De conserverende aanslag hoeft hij alleen te betalen als hij niet voldoet aan de voorwaarde dat hij gedurende vijf jaar de onderneming voortzet of de aandelen in zijn bezit houdt. Als hij wel aan deze voorwaarde voldoet, komt de conserverende aanslag na vijf jaar te vervallen.

Voorwaardelijke vrijstelling over 75% van de waarde ondernemingsvermogen

De vrijstellingsfaciliteit houdt in dat op verzoek bij de aangifte een gedeelte van het ondernemingsvermogen niet wordt belast.¹⁴

¹⁴ Art. 35c SW 1956

Er kan een voorwaardelijke vrijstelling verkregen worden over 75% van de waarde van het ondernemingsvermogen. (going-concernwaarde)

Het bedrag aan belasting over deze 75% wordt eveneens vastgelegd in een conserverende aanslag. Ook deze conserverende aanslag hoeft alleen betaald te worden als hij niet voldoet aan de voorwaarde dat gedurende vijf jaar de onderneming wordt voortgezet of de aandelen in zijn bezit houdt.

Voor de conserverende aanslag krijgt de opvolger/erfgename, mits hij daarom verzoekt, gedurende vijf jaar renteloos uitstel van betaling. Als hij voldoet aan genoemde voorwaarden, komt de conserverende aanslag na vijf jaar te vervallen.

Over het resterende ondernemingsvermogen (bij overbedeling b.v.) is wel successie- of schenkingsrecht verschuldigd, maar kan gedurende tien jaar rentedragend uitstel van betaling worden verkregen.¹⁵

2.2.2 Uitstelregelingen bij toepassing van de BOF

Uitstel van betaling

De opvolger/erfgename kan uitstel van betaling van successie- of schenkingsrecht krijgen:

- over het resterende bedrag;
- bij meerdere gerechtigden.

Uitstel van betaling over het resterende bedrag

Voor de betaling van de verschuldigde belasting die resteert nadat er een conserverende aanslag is opgelegd, kan de opvolger/erfgename gedurende tien jaar uitstel van betaling verkrijgen. In dit geval moet het successie- of schenkingsrecht na afloop van de termijn van tien jaar uiteindelijk wel betaald worden, inclusief de invorderingsrente over die periode.

Uitstel van betaling bij meerdere gerechtigden

Het is mogelijk dat er meerdere gerechtigden zijn tot het vermogen dat als gevolg van de erfenis of de schenking wordt verkregen. In dat geval kan het zijn dat degene die het ondernemingsvermogen verkrijgt en die de onderneming voortzet (of die de aandelen in zijn bezit houdt) via boedelscheiding meer verkrijgt dan de andere gerechtigden.

Er ontstaat dan een zogenoemde overbedelingsvordering op degene die de onderneming voortzet. Voor het successie- of schenkingsrecht dat hiermee samenhangt, kan voor een periode van tien jaar uitstel van betaling worden gevraagd.

Uiteindelijk moet deze belasting na afloop van de termijn van tien jaar wel betaald worden, inclusief de invorderingsrente over die periode.

Vererving aanmerkelijkbelangaandelen bij meerdere gerechtigden

De vererving wordt voor de aanmerkelijkbelangheffing gezien als een vervreemding. Als de boedelscheiding binnen twee jaar na het overlijden plaatsvindt, wordt de verkrijgingsprijs in

¹⁵ Art. 25, twaalfde lid, Invorderingswet 1990

beginsel doorgeschoven naar de erfgenamen en vindt geen 25% aanmerkelijkbelangheffing plaats. Voorwaarde hierbij is wel dat de verkrijgende erfgenamen in Nederland wonen.¹⁶

Als de boedelscheiding na de tweejaarstermijn wordt toegedeeld aan één van de erfgenamen, zal over de helft moeten worden afgerekend voor de aanmerkelijkbelangregeling. Indien er slechts 1 erfgenaam is, zal de nalatenschap niet verdeeld hoeven te worden. De tweejaarstermijn speelt dan geen rol.

Als de verkrijger een buitenlandse belastingplichtige is, en de verkregen aandelen of winstbewijzen binnen twee jaar na overgang bij verdeling van een nalatenschap worden toebedeeld aan een binnenlandse belastingplichtige die ze tot zijn privé-vermogen rekent, is er eveneens geen sprake van vervreemding.¹⁷

2.2.3 Voorwaarden voor toepassing van de BOF (voorwaardelijke vrijstelling en uitstel van betaling)

De bedrijfsopvolgingsfaciliteiten worden alleen toegepast in situaties waarin sprake is van een reële bedrijfsopvolging. Om oneigenlijk gebruik van de faciliteiten te voorkomen, gelden het volgende voor het verkrijgen van voorwaardelijke vrijstelling en uitstel van betaling van successie- of schenkingsrecht bij de verkrijging van aandelen in BV:

- De aandelen behoorden bij de erflater tot een aanmerkelijkbelang in de zin van de Wet IB 2001.
- De erfgenaam/opvolger houdt gedurende ten minste vijf jaar de verkregen aanmerkelijkbelangaandelen in de onderneming. Voor de verkrijger is niet van belang dat hij een aanmerkelijkbelang positie verkrijgt.

In geval van schenking gelden nog de volgende aanvullende voorwaarden:

- De schenker moet de verkregen onderneming voorafgaand aan de schenking ten minste vijf jaar zelf hebben gedreven. Bij de schenking van aandelen in plaats van vererving moeten deze ten minste vijf jaar tot het aanmerkelijkbelang van de schenker hebben behoord;
- De schenker moet op het moment van de schenking ten minste 55 jaar zijn of voor meer dan 45% arbeidsongeschikt zijn verklaard in de zin van de Wet IB 2001.¹⁸
- De vennootschap moet een materiële onderneming drijven welke onderneming vervolgens gedurende vijf jaar rechtstreeks voortgezet zal moeten worden. Haar feitelijke werkzaamheden mogen niet bestaan in het onmiddellijk of middellijk beleggen van vermogen of daarmee overeenkomende werkzaamheden.
- Bij voortijdige staking van de onderneming, of bij verkoop van de aandelen, wordt teruggekomen op de vrijstelling.¹⁹

¹⁶ Art. 4.17 IB 2001

¹⁷ Art. 4.17 lid 2 Wet IB 2001

¹⁸ Art. 6.20 Wet IB 2001

¹⁹ Art. 53b SW 1956, indien aandelen in een BV worden overgedragen, moeten de aandelen ten minste vijf jaar in bezit zijn

Voorbeeld toepassing regelingen²⁰

Een zoon, enig kind, erft alle bezittingen van zijn overleden vader. Zijn vader was eigenaar van een melkveehouderij.

De zoon zet het bedrijf voort. De erfenis bestaat zowel uit ondernemingsvermogen (o.a. een bedrijfspand, grond, bedrijfsvoorraden en een melkquotum) als uit privé-vermogen (een privé-woning en een bedrag op de bank).

Het ondernemingsvermogen heeft een voortzettingswaarde van € 600.000,- en een liquidatiewaarde van € 1.000.000,-. Het privé vermogen vertegenwoordigt een waarde van € 800.000,-.

Er is sprake van een totale verkrijging van € 1.800.000,- die geheel is belast. Zonder gebruik te maken van de regelingen voor bedrijfsopvolging, zou de zoon over deze totale verkrijging successierecht moeten betalen. Dat zou, uitgaande van de tarieven voor 2007, neerkomen op € 427.674,-.

<i>Successierecht bij gebruikmaking van regelingen bedrijfsopvolging</i>		
Aanslag over	Waarde	Te betalen successierecht (indicatief weergegeven op basis van tarieven 2007)
Verkrijging privé-vermogen	€ 800.000	Dit deel van de verkrijging komt niet voor uitstel of voorwaardelijke vrijstelling in aanmerking. Hiervoor krijgt de zoon een aanslag van € 157.764.
Het verschil tussen de liquidatiewaarde (€ 1.000.000) en de voortzettingswaarde (€ 600.000) 75% van het ondernemingsvermogen (75% van € 600.000)	€ 400.000 € 450.000	Voor het verschil tussen de liquidatiewaarde en de voortzettingswaarde en voor 75% van de waarde van het ondernemingsvermogen legt de Belastingdienst een conserverende aanslag op van € 229.500 aan successierecht. De zoon hoeft deze conserverende aanslag niet te betalen als na vijf jaar blijkt dat hij aan de voorwaarden heeft voldaan.
De resterende waarde (€ 1.000.000 minus de waarde waarvoor al een conserverende aanslag is opgelegd)	€ 150.000	Dit leidt tot een aanslag van € 40.500, die de zoon pas na 10 jaar hoeft te betalen.

²⁰ Zie Belastingdienst: Successie- of schenkingsrecht bij bedrijfsopvolging: voorbeeld toepassing regelingen

Omdat de zoon de onderneming voortzet, komt hij voor wat het ondernemingsvermogen betreft, in aanmerking voor voorwaardelijke vrijstelling en uitstel van betaling van successierecht. Het successierecht dat hij moet betalen, wordt vastgelegd in verschillende aanslagen. Door gebruik te maken van de regelingen bij bedrijfsopvolging, krijgt de zoon een conserverende aanslag van € 229.500,-, die komt te vervallen na voortzetting van 5 jaar. Over het ondernemingsvermogen moet hij na 10 jaar € 40.500,- betalen. Over het privé-vermogen moet de zoon direct betalen € 157.764,-.

Voorbeeld

Stel dat vader 3 kinderen heeft, waarvan kind nummer 3 in het buitenland woont.

De vraag is of kind 3 in aanmerking komt voor de BOF.

Kind 3 komt wel in aanmerking voor de BOF, mits de aandelen gecertificeerd zijn en de onderneming (in Nederland) voortgezet wordt en kind 3 alleen de financiële rechten heeft.

Maar kind 3, die in het buitenland woont, kan geen latente belastingen in aftrek nemen omdat kind 3 geen inkomstenbelasting in Nederland verschuldigd is. Dus kind 3 zal over een hoger bedrag moeten afrekenen.

2.2.4 Bedrijfsopvolgingsfaciliteiten bij een holdingstructuur

In paragraaf 2.1.2. heb ik beschreven aan welke voorwaarden moet zijn voldaan om een beroep op de bedrijfsopvolgingsfaciliteiten te kunnen doen. Een van de genoemde voorwaarden is dat er aandelen worden verkregen in een vennootschap, waarbij de vennootschap geen beleggingsinstelling mag zijn en een materiële onderneming wordt gedreven door de vennootschap.

2.2.4.1 Overdracht ondernemingsvermogen

Voorzover de vennootschap geen materiële onderneming drijft, kunnen de bedrijfsopvolgingsfaciliteiten niet worden toegepast. Volgens de staatssecretaris²¹ wordt er geen onderneming gedreven indien:

- De activiteiten van de vennootschap uitsluitend bestaan uit de verhuur van onroerende zaak aan zuster vennootschap;
- Wanneer de aandelen in deze vennootschap inclusief de onroerend-goed tegelijkertijd met de aandelen in de zuster vennootschap worden overgedragen aan dezelfde verkrijger, zijn de bedrijfsopvolgingsfaciliteiten niet van toepassing
- Wanneer de onroerende zaak in het bezit is van de directeur grootaandeelhouder en deze onroerende zaak verhuurt aan de vennootschap kan bij de verkrijging van de onroerende zaak bij het overlijden van de aanmerkelijkbelanghouder geen gebruik worden gemaakt van de bedrijfsopvolgingsfaciliteiten. Dit terwijl de aanmerkelijkbelanghouder voor de inkomsten uit het bedrijfspand in box I wordt belast. Volgens de staatssecretaris zijn de bedrijfsopvolgingsfaciliteiten niet van toepassing op ter beschikkingstelling situaties als bedoeld in de Wet IB 2001.

2.2.4.2 Overdracht aanmerkelijkbelangaandelen

In besluit van 16 maart 2004²² heeft de staatssecretaris ook besloten dat bij verkrijging van de aandelen in een holding onder bepaalde voorwaarden wel gebruik kan worden gemaakt van de bedrijfsopvolgingsfaciliteiten, namelijk:

- Er is sprake van een holdingstructuur waarbij de houdstermaatschappij mede het beleid van de werkmaatschappij bepaald waarin een materiële onderneming wordt gedreven. De houdstermaatschappij wordt geacht de materiële onderneming te drijven.
- Tevens moet worden voldaan aan de overige in hoofdstuk 2 genoemde voorwaarden.

Volgens het genoemde besluit is bij schenking van de aandelen in een dochter-BV door de holding de bedrijfsopvolgingsfaciliteit van toepassing.

Bij schenking kan het voorkomen dat de aandelen te “goedkoop” worden overgedragen, waardoor sprake is van een “vermomde” dividenduitkering aan de aandeelhouder van de holding.

²¹ Besluit van 16 maart 2004, nr. CPP2003/1717M

²² Nr. CPP2003/1717M

Om te voorkomen dat er sprake is van een verkapte dividend uitkering bij de levering van de aandelen in de dochter-BV door de holding kan de erflater in de testament de aandelen in de dochter-BV legateren aan de bedrijfsopvolgers/ kinderen. In het testament moet het legaat tegen de inbreng van de waarde opgenomen worden. Voor de toepassing van de bedrijfsopvolgingsfaciliteit komt de tegenprestatie niet in mindering op de verkrijging.²³ Derhalve is het ook mogelijk om de aandelen in de dochter-BV bij overlijden met toepassing van de faciliteit te laten overgaan.

2.2.4.3 Nieuw besluit staatssecretaris

De staatssecretaris heeft in 2007 een nieuw besluit²⁴ gepubliceerd, het besluit van 10 oktober 2007, dat op 20 oktober 2007 in werking is getreden. De regeling wordt op onderdelen verduidelijkt en versoepeld. Voor de aanpassingen geldt een terugwerkende kracht tot 1 januari 2002, het tijdstip dat de regeling in werking trad. Zelfs onherroepelijk vaststaande aanslagen kunnen daardoor worden opgebroken.

Toerekeningsregeling

Het besluit van de staatssecretaris betreft de toepasselijkheid van de regeling bij een holding-structuur met moeder/dochterverhoudingen. Voor de vraag of in die situatie een beroep kan worden gedaan op de regeling, is de zogenaamde *toerekeningsregeling* van belang. De *toerekeningsregeling* bepaalt dat de bezittingen en schulden van een vennootschap die de onderneming drijft (de werkmaatschappij of de deelneming) worden beschouwd als bezittingen en schulden van de vennootschap die de deelneming bezit. De resultaten van moeder en dochter worden geconsolideerd.

Het vermogen van een deelneming/ dochter-BV mag worden toegerekend aan de holding, mist deze (mede) het beleid van de dochtervennootschap bepaalt.²⁵ Voordeel hiervan is dat de bedrijfsopvolgingsregeling kan ook worden benut voor de verkregen aandelen in de houdstervennootschap in het geval de moeder zelf geen onderneming drijft maar de dochter wel.

De toerekeningsregeling geldt voor zover en voor zolang de houdstervennootschap de aandelen in de deelneming in haar bezit heeft en wordt voldaan aan de beleidseis. Als de houdstervennootschap binnen de voortzettingstermijn niet langer voldoet aan de beleidseis, staakt de houdstervennootschap haar onderneming voor zover die door de toerekeningsregeling aan de houdstervennootschap wordt toegerekend.

²³ Art. 7c UR SW

²⁴ Ministerie van Financiën, 10 oktober 2007, nr. CPP2007/383M, NTFR 2007/2136 (JB)

²⁵ Art. 7a lid 2 UR SW

Beleidseis en middellijk aandeelhouderschap

De staatssecretaris heeft duidelijkheid gegeven over de beleidseis. In twee situaties wordt aan deze beleidseis voldaan:

1. De houdstervennootschap bezit op het tijdstip van overlijden of schenken en tijdens de voortzettingsperiode van vijf jaar direct of indirect ten minste 50% van het nominaal geplaatste kapitaal van de deelneming (aandeelhouderstoets); of
2. De houdstervennootschap voert (mede) het bestuur over de deelneming (bestuurstoets).

Enkele voorbeelden ter verduidelijking:²⁶

Voorbeeld 1

Een erflater bezit 5% van de aandelen in een houdstervennootschap, die op haar beurt een aandelenbelang heeft van 75% in de werkmaatschappij. De aandelen kwalificeren in dat geval voor de BOF. Er is namelijk sprake van een aanmerkelijk belang in de holding en deze voldoet aan de aandeelhouderstoets

Voorbeeld 2

De erflater bezit 4% van de aandelen in een houdstervennootschap, welke op haar beurt een aandelenbelang heeft van 75% in de werkmaatschappij. In dit geval voldoet de houdstervennootschap weliswaar aan de aandeelhouderstoets, maar er is geen sprake van een aanmerkelijk belang in deze vennootschap. De aandelen komen dus niet voor de BOF in aanmerking.

Voorbeeld 3

De erflater bezit 100% van de aandelen in een houdstervennootschap, die op haar beurt een aandelenbelang heeft van 25% in de werkmaatschappij. De houdstervennootschap treedt tevens op als bestuurder van de werkmaatschappij. De aandelen komen in dat geval voor de BOF in aanmerking. De houdstervennootschap voldoet weliswaar niet aan de aandeelhouderstoets, maar wel aan de bestuurstoets.

De staatssecretaris heeft goedgekeurd dat de *toerekeningsregeling* ook geldt als de erflater of schenker indirect ten minste 5% bezat van het nominaal geplaatste kapitaal in de deelneming die een onderneming drijft. Dit is bijvoorbeeld bij de situatie als de erflater/schenker alle aandelen in de holding bezit, die op haar beurt slechts 5% belang in de deelneming heeft. (middellijk aandeelhouderschap)

Enkele voorbeelden ter verduidelijking:²⁷

Voorbeeld 1

Een erflater had 100% van de aandelen in een houdstermaatschappij. De houdstermaatschappij heeft 5% van de aandelen in de werkmaatschappij die een onderneming drijft. De

²⁶ Zie de voorbeelden van onderdeel 4.5 van het besluit van 10 oktober 2007, nr CPP2007/383M

²⁷ Zie de voorbeelden van onderdeel 4.2 van het besluit van 10 oktober 2007, nr CPP2007/383M

erflater had een middellijk aanmerkelijk belang van ten minste 5% in de werkmaatschappij. De goedkeuring is van toepassing.

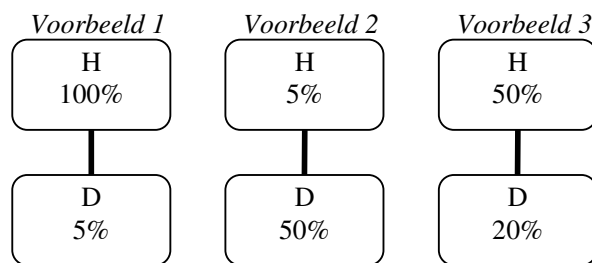
Voorbeeld 2

Een erflater had 5% van de aandelen in een houdstermaatschappij. De houdstermaatschappij heeft 50% van de aandelen van een werkmaatschappij die een onderneming drijft. De toerekeningsregel is van toepassing omdat er vanuit kan worden gegaan dat is voldaan aan de beleidseis.

Voorbeeld 3

Een erflater had 50% van de aandelen in een houdstermaatschappij. De houdstermaatschappij heeft 20% van de aandelen in de werkmaatschappij die een onderneming drijft. De erflater had een middellijk aanmerkelijk belang van ten minste 5% in de werkmaatschappij. De goedkeuring is van toepassing.

Samengevat in een schema:²⁸

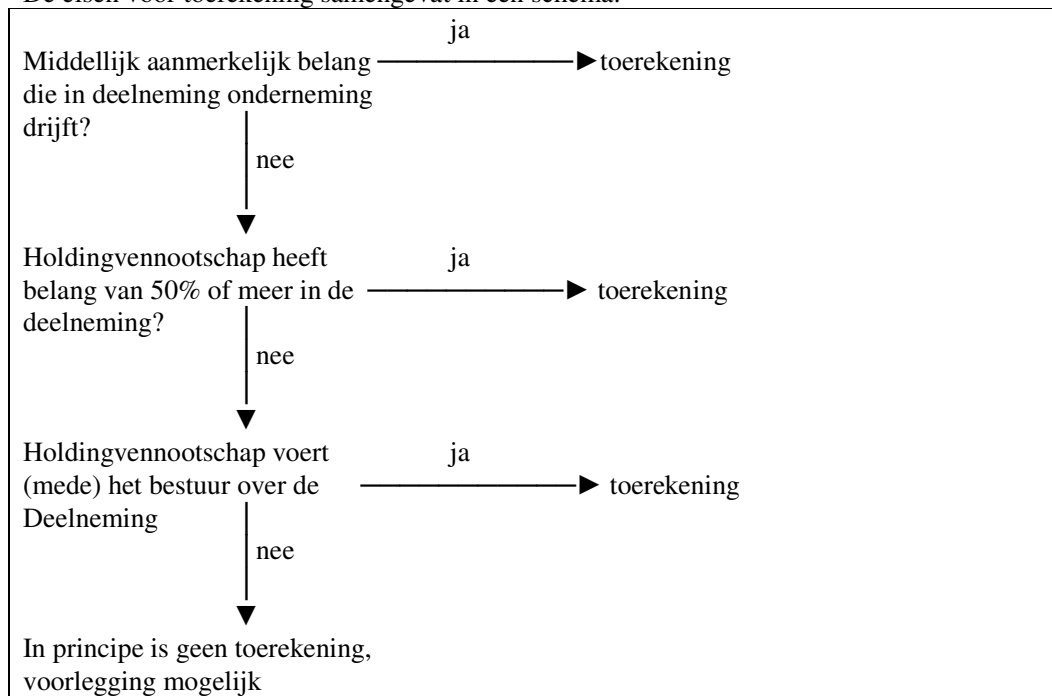
Kortom: als $\{(belang\ in\ H) \times (belang\ in\ W)\} \geq 5\%$ van het totale gestorte nominale kapitaal in de werkmaatschappij, dan is het goed.

Geen pure beleggingen

De soorten aandelen maken ook niets meer uit. Als het maar geen puur beleggingen betreft wat de houdstermaatschappij doet.

²⁸ Zie figuur 1 van het artikel “Besluit brengt versoepelingen in bedrijfsopvolgingsregelingen” uit Vakblad voor de CB-Adviseur nr. 3-2008

De eisen voor toerekening samengevat in een schema:²⁹

Voorleggen aan inspecteur:

Andere gevallen kunnen worden voorgelegd aan de inspecteur. Door de invulling van de beleidseis en de goedkeuring voor het middellijk aanmerkelijk belang is de onzekerheid over de toerekeningsregeling voor het grootste deel van de gevallen weggenomen. Andere gevallen kunnen worden voorgelegd aan de inspecteur, die aan de hand van de feiten en omstandigheden beoordeelt of is voldaan aan de voorwaarden.

Voorbeeld

Vader en zoon hebben samen een maatschap, in het vermogen waarvan vader voor 60% en zoon 40% is gerechtigd. Vader bezit ook het buitenvennootschappelijk gehouden bedrijfspand dat door de maatschap wordt gebruikt. Vader overlijdt, en bij de verdeling van de nalatenschap verkrijgt de zoon diens aandeel in de maatschap en het bedrijfspand. De voortzettingseis geldt niet voor het aandeel dat de zoon al had. De zoon kan dus binnen vijf jaar na het overlijden van vader zonder gevolgen voor de bedrijfsopvolgingsregeling 40% van zijn onderneming overdragen. Maar de overige 60% plus het geërfde bedrijfspand mag hij vijf jaar lang niet overdragen.

²⁹ Zie schema uit het artikel "BOF-besluit biedt oude wijn in nieuwe zakken" uit Belasting Magazine voor de MKB-adviseur, zestiende jaargang december 2007, nr. 12

2.3 Overdracht tijdens leven

2.3.1 Inkomstenbelasting bij overdracht

Bij overdracht of schenking van de aandelen in het kader van een bedrijfsopvolging is over de vervreemdingswinst (vervreemdingsprijs minus verkrijgingsprijs) op grond van artikel 4.12, onderdeel a Wet IB 2001 inkomstenbelasting verschuldigd. De belasting bedraagt 25% op grond van artikel 2.12 Wet IB 2001. Bij schenking of overdracht van de ab-aandelen tijdens leven bestaat, anders dan bij vererving, geen doorschuifregeling.

Bij overdracht van de aandelen in het kader van bedrijfsopvolging kan onder bepaalde voorwaarden voor de verschuldigde inkomstenbelasting over een periode van 10 jaar renteloos uitstel van betaling worden verleend.

2.3.2 Voorwaarden betalingsregeling inkomstenbelasting

In het geval van een reële bedrijfsopvolging kan voor de duur van 10 jaar uitstel van betaling worden verkregen terzake van de verschuldigde inkomstenbelasting over de vervreemdingsvoordelen bij overdracht van aanmerkelijk belang aandelen. Deze faciliteit³⁰ is van toepassing indien de ondernemer zijn aandelen overdraagt in het kader van een bedrijfsopvolging via schenking of tegen een schuldig gebleven koopsom.

Voor het verkrijgen van de betalingsregeling moet aan de volgende voorwaarden zijn voldaan:

- De koopprijs moet schuldig zijn gebleven óf de aandelen moeten zijn geschonken; de aandelen moeten worden overgedragen aan de echtgenoot, kinderen, kleinkinderen of aan een BV/NV van vermelde personen;
- Het vervreemde aandelenpakket moet ten minste 5 % bedragen;
- Er moet zekerheid worden gesteld voor de te betalen belasting. De te betalen belasting moet meer bedragen dan € 2.269.³¹ Het uitstel wordt beëindigd als de aandelen worden vervreemd of als reguliere voordelen (dividend) van substantiële omvang worden genoten. Het uitstel wordt ook beëindigd als op de schuld aflossingen plaats vinden;
- De bezittingen van de BV/NV mogen niet voor 30% of meer bestaan uit beleggingen. Anders zouden, zo wordt verondersteld, de middelen om de verschuldigde belasting te voldoen, aan de vennootschap kunnen worden onttrokken.

2.3.3 Bedrijfsopvolgingsfaciliteit bij schenking (schenkingsrecht)

Bij schenking van het aanmerkelijkbelang aandelen zal naast inkomstenbelasting óók schenkingsrecht zijn verschuldigd. Voor het schenkingsrecht kan wel gebruik worden gemaakt van de bedrijfsopvolgingsfaciliteit (zie paragraaf 2.3.1)

³⁰ Art. 25, lid 9 van de Invorderingswet 1990 juncto artikel 3 Uitv. Reg. IW 1990

³¹ Art. 3, lid 2 Uitv.reg.IW 1990

2.3.4 Conclusie

Nu de overdrager direct moet afrekenen, zou een oplossing kunnen zijn een holdingstructuur te realiseren, waarbij winst op de aanmerkelijk belang in de deelnemingsvrijstelling valt. Hier ga ik nader op in, in hoofdstuk 3 'bedrijfsopvolging bij een holdingstructuur'.

3. Bedrijfsopvolging bij een holdingstructuur

Een holdingstructuur maakt voor de vader een toekomstige bedrijfsoverdracht gemakkelijker. Als gebruik wordt gemaakt van een holdingstructuur, zijn er meer mogelijkheden om de bedrijfsopvolging te realiseren.

3.1 Enkele varianten voor het opzetten van een holdingstructuur

In de praktijk wordt de onderneming vaak opgestart in een eenvoudige BV-structuur, zonder persoonlijke holding. Het is mogelijk om later alsnog zonder heffing van vennootschaps- of inkomstenbelasting de eenvoudige BV-structuur om te zetten in een holdingstructuur.

Deze mogelijkheden zijn:

3.1.1 Inbreng van de aandelen in een nieuw opgerichte houdstermaatschappij

Het is mogelijk dat de aandeelhouder het aandelenkapitaal van de nieuwe holding-BV volstort met de aandelen van de werk-BV. Wel moet de gehele waarde van de aandelen werk-BV op de aandelen van de holding-BV gestort worden, dan zal er bij een vervreemding van de aandelen geen sprake zijn van een aanmerkelijkbelangheffing. Er zal dan aangetoond kunnen worden dat de inbreng van de aandelen werk-BV niet in overwegende mate is gericht op het ontgaan of uitstellen van belastingheffing.

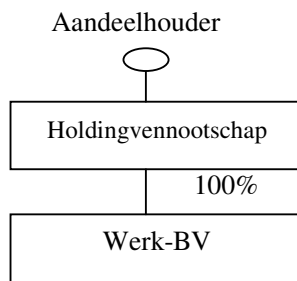
3.1.2 Het uitzakken van de onderneming

Dit is de in praktijk meest toegepaste methode om een holdingstructuur vanuit een eenvoudige BV tot stand te brengen. Stapsgewijs gaat dit als volgt te werk:

1. De werk-BV richt een nieuwe, besloten vennootschap op, die dezelfde naam krijgt als de werk-BV.
2. Voordat tot oprichting van de nieuwe werk-BV wordt overgegaan, dient er een naams- en statutenwijziging van de oude werk-BV plaats te vinden. Dit moet gebeuren omdat de doelstelling van de oude BV niet hetzelfde is als van de nieuwe BV, te weten het houden van aandelen en het participeren in andere bedrijven.
3. Vervolgens worden de ondernemingsactiviteiten van de holding-BV (zijnde de oude werk-BV) overgedragen aan de nieuwe werk-BV. Dit alles moet wel notarieel plaatsvinden. Het uitzakken kan op 2 manieren vorm worden gegeven, te weten: d.m.v de toepassing van de fiscale eenheid³² of de bedrijfsfusieregeling³³. Voorwaarde voor de toepassing van de bedrijfsfusieregeling is echter dat de inbreng van de onderneming niet in overwegende mate is gericht op het ontgaan of uitstellen van de belastingheffing.

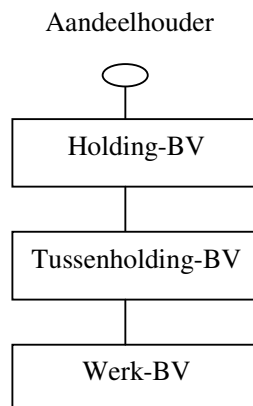
³² Art. 15 Wet Vpb

³³ Art. 14 Wet Vpb

3.1.3 Dubbel uitzakken

In het voorgaande is vanuit gegaan dat de holding-BV een werk-BV opricht. Overwogen zou kunnen worden om een zogenaamde ‘drietrapsraket’ van te maken. Deze ondernemingsstructuur kan een toekomstige bedrijfsoverdracht vereenvoudigen. Zo kunnen de aandelen van de werk-BV worden verkocht zonder dat de koper direct de beschikking krijgt over de onroerende zaken die in de tussenholding zitten. De verkoper kan de onroerende zaak verhuren aan de verkoper, waarbij de verkoper voldoende liquide middelen genereert om zijn pensioen uit te kunnen betalen. Als ook de tussenholding wordt meeverkocht, dan wordt de werk-BV geconsolideerd met de tussenholding zodat aan de 70% eis wordt voldaan waardoor de overdrachtsbelasting wordt bespaard.

3.2 Functies van een holding

3.2.1 Risicobeperking

Bij een holdingstructuur wordt er vaak gekozen om te werken met een houdstermaatschappij en één of meer werkmaatschappijen. Deze constructie geeft meer flexibiliteit en zorgt voor het afschermen van risico's.

In de werkmaatschappij wordt de feitelijke onderneming gedreven met alle risico's van dien: productaansprakelijkheid, personeel, zakelijke risico's. Winsten worden in de vorm van

dividend uitgekeerd naar de houdstermaatschappij. Als de holding een belang heeft van 5% of meer in de werkmaatschappij, kan het dividend belastingvrij worden uitgekeerd. In de werkmaatschappij is over de winst immers al vennootschapsbelasting betaald, dus dat hoeft in de holding-BV niet nog eens te gebeuren.

Bij een holdingstructuur bezit de DGA alle aandelen in een BV (holding) die op haar beurt alle aandelen houdt in de werk-BV (dit is de BV waarin de onderneming wordt gedreven).

3.2.2 Uitstellen van het aanmerkelijk belang heffing

Door het opzetten van een holdingstructuur, kan een directe belastingheffing bij vervreemding van de aandelen worden uitgesteld.

Door aandelen van de te verkopen BV (de werkmaatschappij) te laten houden door een holding, realiseert men bij de verkoop een winst die is vrijgesteld van vennootschapsbelasting op grond van de deelnemingsvrijstelling. Pas als de aandeelhouder over de verkoopwinst in privé de beschikking wenst te krijgen, is er 25 % dividendbelasting verschuldigd. Ook kan de Werk-BV op grond van de deelnemingsvrijstelling haar winst (na vennootschapsbelasting) onbelast uitkeren aan de holding.

De holdingstructuur kan dus ook goed gebruikt worden bij bedrijfsopvolging of overdracht van ouder naar kind of kinderen.

3.3 Voordelen holdingstructuur

3.3.1 Het 'licht' houden van aandelen door middel van een holding

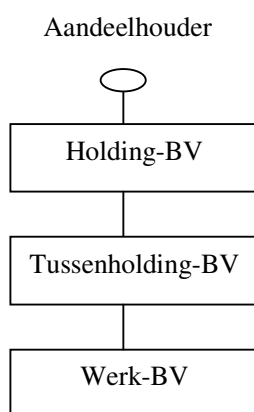
De verkoopbaarheid van een BV waarin een onderneming is ingebracht, kan worden verhoogd door de aandelen licht te houden. Het 'licht' houden van de aandelen wil zeggen dat in de waarde van de aandelen slechts de waarde van de eigenlijke onderneming tot uitdrukking komt. Dit is niet het geval indien een onderneming omvangrijke opgepote winstreserves heeft. Ook voor dergelijke reserves moet een koper namelijk betalen.

De verhoging van de koopsom met deze winstreserve hoeft voor een koper, die van de holdingstructuur gebruikmaakt, echter geen onoverkomelijk probleem te zijn. Omdat de koper de winstreserves van de aangekochte BV aan zijn eigen holding als dividend kan uitkeren, waarmee hij de eventuele lening kan aflossen. Een vervelend probleem voor de koper kan zijn, dat de bank voor het verstrekken van de lening allerlei garanties kan eisen.

3.3.2 Het 'vederlicht' houden van aandelen door middel van een tussenholding

In het voorgaande zagen we dat de verkoper door gebruik te maken van de holdingstructuur zijn onderneming verkooprijp kan maken en daarmee de bedrijfsopvolging aanzienlijk kan vergemakkelijken. Door de aandelen 'licht' te houden kunnen kosten worden bespaard en kan de financieringsproblematiek aanzienlijk worden ingeperkt. Mede in verband met deze voordelen wordt daarom in de praktijk vaker voor de holdingstructuur gekozen. Toch blijkt

in de praktijk dat de financieringsproblematiek nog één van de grootste struikelblokken vormt. De holdingstructuur kan niet alle financieringsproblemen oplossen. De holdingstructuur kan immers voor zorgen dat slechts een uitgeklede onderneming behoeft te worden overgedragen en gefinancierd; de structuur biedt geen oplossing voor het probleem voor de hoge waarde van de uitgeklede onderneming zelf. Het loont daarom de moeite om te zoeken naar een structuur die de financieringsproblematiek nog verder verkleint. Een structuur die hiervoor de beste mogelijkheden biedt, is de zogenoemde tussenholdingstructuur. Deze houdt in dat het niet de holdingvennootschap is die de aandelen van de werkmaatschappij houdt, maar een tussenholding waarvan de aandelen voor 100% in handen zijn van de holdingvennootschap. In schema ziet het één en ander als volgt uit:

In de holdingvennootschap zijn de overtollige winstreserves van de vennootschap ondergebracht. De tussenholding is eigenaar van onroerende zaken van de onderneming en van andere waardevolle activa die een derde bij overname van de onderneming niet per se in eigendom zou behoeven te verwerven, maar ook zou kunnen huren.

In dit geval huurt de koper de in de tussenholding ondergebrachte activa van de tussenholding en hoeft de koper slechts een geringe koopsom gefinancierd te krijgen.

3.3.3 Deelnemingsvrijstelling bij overdracht ab-aandelen

Veel DGA's drijven hun onderneming in de vorm van een holdingstructuur. De holding houdt op haar beurt alle aandelen in de werk-BV. Het voordeel van deze structuur is dat de werk-BV haar winst na vennootschapsbelasting op grond van de deelnemingsvrijstelling onbelast kan uitkeren aan de holding. Een ander voordeel is dat als de aandelen in de werk-BV worden verkocht, de daarmee behaalde verkoopwinst eveneens onder de deelnemingsvrijstelling voor de vennootschapsbelasting valt³⁴. Dit houdt in dat het overhevelen van de in de werk-BV gemaakte winsten naar de holding kan plaatsvinden zonder fiscale gevolgen.

³⁴ Art. 13 Wet op de vennootschapsbelasting

3.3.4 Overige voordelen holdingstructuur

Beperking aansprakelijk vermogen

De ondernemer keert de overtollige winstreserves onbelast als dividend uit aan de persoonlijke holding. Hierbij onttrekt de ondernemer deze gelden aan het risicodragende vermogen van de werk-BV. Dus wanneer de werk-BV onverhoopt met aanzienlijke claims geconfronteerd wordt, of in een verlieslijdende situatie raakt, kunnen de schuldeisers zich in beginsel niet op dit vermogen verhalen.

Optimale flexibiliteit

De optimale flexibiliteit van een samenwerkingsverband komt tot uitdrukking als de samenwerking wordt veranderd.

Indien op een gegeven moment één van de partners uit het samenwerkingsverband wenst te treden kan dit onder de deelnemingsvrijstelling belastingvrij plaatsvinden door middel van verkoop van bijvoorbeeld aandelen aan de andere partner of door inkopen van de desbetreffende aandelen door de Werk-BV.

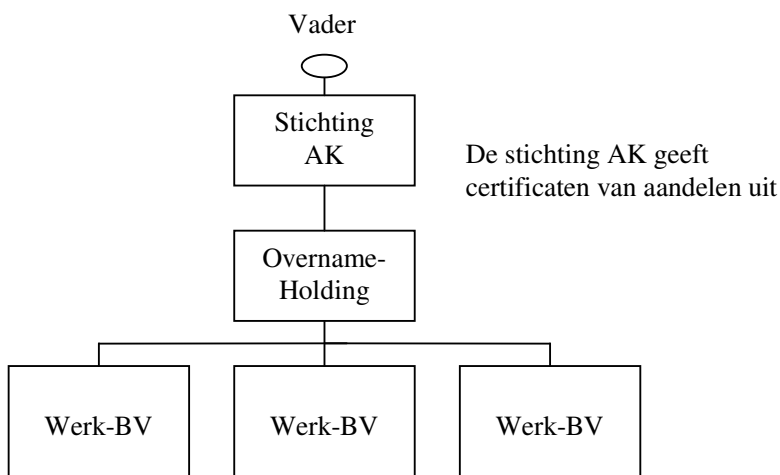
Indien een van de partners, naast zijn activiteiten in het samenwerkingsverband onafhankelijk van de andere partner, andere activiteiten wil opstarten is dit eenvoudig mogelijk door de persoonlijke holding daarvoor een aparte Werk-BV op te laten richten. Elke latere uitbreiding, inkrimping of andere wijziging van de samenwerking betrekkelijk eenvoudig en vrij van inkomsten- en vennootschapsbelasting kan worden gerealiseerd.

Individuele salaris- en dividendpolitiek

Een ander aspect van de persoonlijke holding is de mogelijkheid om een eigen beleid te voeren op het gebied van salarisbetaling en dividenduitkering.

3.4 Bedrijfsopvolging en certificeren van de aandelen

Het certificeren van de aandelen is een maatregel om de continuïteit van de onderneming niet in gevaar te brengen. Bij het certificeren van de aandelen wordt een splitsing in de financiële en de zeggenschapsrechten aangebracht. De financiële rechten (het recht dividend e.d.) komen toe aan de certificaathouders, de kinderen/ de erfgenamen. De zeggenschapsrechten die aan de aandelen zijn verbonden, worden ondergebracht bij een Stichting Administratiekantoor. Het bestuur van de Stichting AK wordt gevormd door de directeur-groootaandeelhouder en één of meer vertrouwenspersonen. In de stichtingsakte kan de DGA regelen wie de bestuurders van Stichting AK worden bij zijn overlijden. In de administratie voorwaarden kan worden bepaald, dat na overlijden van vader de zoon samen met de accountant in het bestuur zit.

Bij het overlijden van de ondernemer vallen de certificaten in zijn nalatenschap. Als één van de erfgenamen de onderneming wil voortzetten, terwijl de anderen juist willen dat er dividend wordt uitgekeerd, beslist het bestuur van de Stichting AK wat er uiteindelijk gebeurt. Hierdoor wordt de continuïteit van de onderneming gewaarborgd.

Voor het nieuwe besluit van 10 oktober 2007 was het onduidelijk of een certificering van de aandelen in de actieve deelneming de bedrijfsopvolgingsregeling op de aandelen in de houdstervennootschap in de weg kon staan. Dit vanwege het feit dat door de certificering het stemrecht in de werkmaatschappij vaak niet meer bij de houdstervennootschap ligt, maar bij een stichting administratiekantoor. In de situatie waarin de houdstervennootschap geen bestuurder is van de werkmaatschappij, was de vraag of door de certificering nog wel kon worden voldaan aan de voorwaarden van het ‘mede beleid bepalen’.

Het nieuwe besluit geeft aan dat een certificering van aandelen de toerekeningsregeling in de bedrijfsopvolgingsregeling niet in de weg hoeft te staan. De houdstervennootschap van de schenker/erflater bezit de certificaten van aandelen. Voor de aanmerkelijkbelangregeling kan

ook een belang in de vorm van certificaten een aanmerkelijk belang positie opleveren. De schenker/ erflater heeft een indirect aanmerkelijk belang in de werkmaatschappij als de houdstervennootschap meer dan 5% van de certificaten bezit en schenker/ erflater 100% aandeelhouder is van zijn persoonlijke houdstervennootschap. De aandelen van de schenker/ erflater komen daarom voor toepassing van de BOF in aanmerking.

Certificering na bedrijfsovername

Het voordeel van certificering is dat de continuïteit na overlijden wordt gewaarborgd.

3.5 Overdracht aan overnameholding tegen een vordering

De voordelen van een holdingstructuur kunnen ook worden gebruikt om de toekomstige successierechten bij de kinderen te verminderen. Vader kan namelijk besluiten dat zijn holding de aandelen in de werk-BV overdraagt aan een samen met de kinderen op te richten nieuwe holding, de overnameholding.

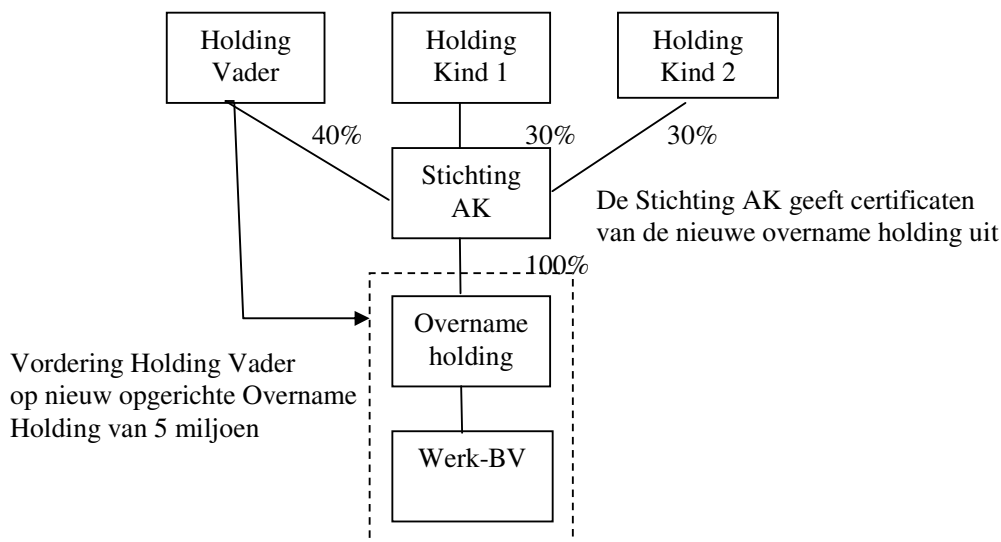
Voorbeeld³⁵

Vader wil het financiële belang van zijn werk-BV, ter waarde van €5 miljoen, overdragen aan zijn twee kinderen die meewerken in de onderneming. Hiertoe richt hij samen met hen een nieuwe overnameholding op met een aandelenkapitaal van €50.000, -. Om de structuur zo flexibel mogelijk te houden, richten de kinderen ieder ook een eigen holding op. De aandelen van de overnameholding worden voor 40% geplaatst bij de holding van vader en voor 60% (2* 30%) bij de holdings van de twee kinderen.

De aandelen van de werk-BV worden vervolgens door de holding van vader overgedragen aan de overnameholding. Deze nieuwe holding blijft de koopprijs van €5 miljoen rentedragend schuldig aan de holding van vader.

Een nadeel van de overdracht is dat de kinderen via hun aandelenbezit ook zeggenschap krijgen in de onderneming van de werk-BV. Dit probleem kan worden voorkomen door de aandelen in de overnameholding eerst te certificeren.

Structuur na overdracht

³⁵ Zie voorbeeld nr. 13.8, blz. 189 uit het boek: Estate Planning in de 21^e Eeuw door Mr. J. Beers

De aandelen van de nieuwe holding worden nu ook gecertificeerd. In het bestuur van de Stichting AK heeft vader de zeggenschap. Vader behoudt hierdoor tijdens zijn leven de zeggenschap over het concern. In de stichtingsakte is bepaald wie na zijn overlijden als bestuurder of bestuurders zal of zullen aantreden. Hierdoor wordt de continuïteit van de onderneming gewaarborgd.

Het voordeel van de nieuwe structuur is dat vader in feite 60% van de toekomstige waardeverhoging van de aandelen in de werk-BV heeft afgestaan. Immers, de kinderen hebben door middel van hun holdings ieder een belang van 30% in de werk-BV verkregen.

Hun investering is gering geweest, zij hebben namelijk slechts het aandelenkapitaal van hun holding (stel € 20.000) en hun aandeel in het aandelenkapitaal ad € 15.000 (= 30% van € 50.000)) in de met vader opgerichte holding moeten volstorten.

Als zij geen geld zouden hebben voor deze investering, zou vader kunnen overwegen dit bedrag aan zijn kinderen te schenken. Stel dat de aandelen in de werk-BV over tien jaar € 8 miljoen bedragen, de waardeverhoging komt toe aan de kinderen. Op deze wijze is de waardeverhoging van de aandelen voor 60% uit de nalatenschap van vader gehaald.

3.6 Renteaftrek bij de overnameholding

De overnameholding heeft bij aankoop van de aandelen een schuld gekregen aan de holding van vader. Om de betaalde rente op de schuld aan de holding in mindering te kunnen brengen op de winst, zal een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting tussen de overnameholding en de werk-BV moeten worden gevormd. Door de fiscale eenheid kan de betaalde rente aan de holding van vader worden gecompenseerd met de winst van de werk-BV's.

Renteaftrekbeperking³⁶

Allereerst moet worden gezien of de renteaftrekbeperking van art.10a wet Vpb van toepassing is. Deze aftrekbeperking geldt ondermeer bij verhangen van vennootschappen binnen concernverband. In beginsel zou deze renteaftrekbeperking van toepassing kunnen zijn in de casus (paragraaf 3.5), echter als sprake is van een compenserende heffing, blijft de rente aftrekbaar.

De beperking van de renteaftrek onder de thin-capregels

Wanneer de belastingplichtige in een groep is verbonden en een lening heeft verkregen van een verbonden lichaam, is in beginsel de thin-capregeling van toepassing. De rente (kosten van een geldlening daaronder begrepen) die kan worden toegerekend aan het teveel van vreemd vermogen komt niet in aftrek. Er moet derhalve worden bepaald of de belastingplichtige over teveel (gemiddeld) vreemd vermogen beschikt. Hiervoor moet de hoogte van het vreemd vermogen met het eigen vermogen worden vergeleken. Onder het begrip gemiddeld vreemd vermogen wordt verstaan het saldo van de in- en uitstaande leningen. (Dus niet de opgenomen geldleningen)

³⁶ Art. 10a Wet Vpb

De thin-capregels zijn in beginsel van toepassing indien aan de volgende drie voorwaarden is voldaan:

- De belastingplichtige moet in een groep verbonden zijn. Een groep wordt in de zin van art. 2:24b BW gedefinieerd als een economische eenheid waarin rechtspersonen en vennootschappen organisatorisch zijn verbonden.
- De belastingplichtige moet een lening krijgen van een verbonden lichaam³⁷
- De belastingplichtige moet over een teveel aan vreemd vermogen beschikken. Van een teveel aan vreemd vermogen is sprake voorzover het gemiddelde vreemd vermogen van de belastingplichtige meer bedraagt dan driemaal het gemiddeld eigen vermogen en dit meerdere € 500.000,- te boven gaat. Onder vreemd vermogen wordt slechts verstaan het saldo van de verschuldigde geldleningen en de uitstaande geldleningen. De fiscaal toelaatbare reserves worden niet als eigen vermogen beschouwd.

Voorbeeld³⁸

	<i>Hoofdsom</i>	<i>Rente</i>
<i>Ingeleende bedragen (5%)</i>	<i>5000</i>	<i>-250</i>
<i>Uitgeleende bedragen (5%)</i>	<i>3000</i>	<i>150</i>
	<i>2000</i>	<i>-100</i>

<i>Gemiddeld vreemd vermogen bedraagt</i>	<i>2.000</i>
<i>Fiscaal eigen vermogen bedraagt</i>	<i>167</i>

Het teveel aan vreemd vermogen is $2000 - (3 \cdot 167) - 500$ (drempel³⁹) = (afgerond) 1000

Als het gemiddeld vreemd vermogen betrekking heeft op het saldo van ingeleende en uitgeleende bedragen, bedraagt de niet aftrekbare rente $1000/2000 \cdot 250 = 125$

Als het gemiddeld vreemd vermogen alleen betrekking zou hebben op de ingeleende bedragen, bedraagt de niet aftrekbare rente $1000/5000 \cdot 250 = 50$

In de casus (paragraaf 3.5) is de thin-capitalisation niet van toepassing. In de casus is er geen sprake van een groep. De holdings van vader en de kinderen hebben geen van allen een meerderheidsbelang in de overnameholding. De overnameholding vormt zelf ook geen groep met de werk-BV's omdat sprake is van fiscale eenheid.⁴⁰

³⁷ Van een verbonden lichaam is sprake wanneer een natuurlijk persoon ten minste een derde belang heeft in de belastingplichtige of in een met hem verbonden lichaam.

³⁸ Zie voorbeeld uit het boek: Leidraad voor de AA, afl. 42-februari, blz. 51

³⁹ Art 10d, vierde lid, Wet Vpb, Thin-capitalisationregeling

⁴⁰ Indien de fiscale eenheid een meerderheidsbelang verwerft in een andere deelneming (die niet wordt opgenomen in de fiscale eenheid), is weer wél sprake van een 'groep' (Kamerstukken II 29 210, nr. 8, blz.16)

3.7 Bedrijfsopvolging bij meerdere deelnemingen

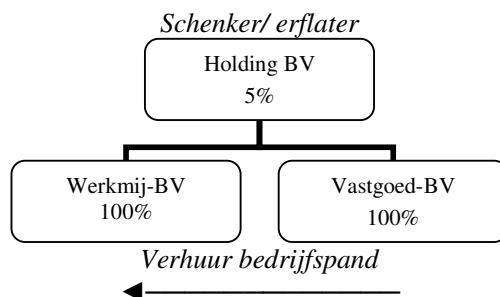
Tot het besluit van 10 oktober 2007 was het onduidelijk of de waarde van de vastgoedvennootschap voor toepassing van de BOF in aanmerking kwam. Sommige inspecteurs meenden van niet, aangezien de vastgoedvennootschap (als verhuurder) als een beleggingsvennootschap zou zijn aan te merken.

Als gevolg van de toerekeningsregeling wordt de houdstervennootschap geacht de onderneming van de deelneming te drijven. Bij meerdere deelnemingen kunnen de bezittingen en schulden van alle deelnemingen die voldoen aan de voorwaarden voor de toerekeningsregeling gezamenlijk aan de houdstervennootschap worden toegerekend.

Voorbeeld

De erflater had 5% van de aandelen in een houdstermaatschappij. De houdstermaatschappij heeft 100% van de aandelen in A BV, die een onderneming drijft. De houdstermaatschappij heeft ook 100% van de aandelen in B BV. BV B drijft geen materiele onderneming, maar bezit het bedrijfspand dat wordt verhuurd aan de werkmaatschappij A BV. Door de gezamenlijke toerekening wordt het bedrijfspand dat wordt verhuurd aan werkmaatschappij aangemerkt als ondernemingsvermogen.

Dus in dit voorbeeld wordt wel voldaan aan de eisen om in aanmerking te komen voor de BOF, omdat de 5% aandeelhouder deelneemt via een houdstermaatschappij.

Maar als een aandeelhouder 100% van de aandelen rechtstreeks houdt in zowel een werk-BV als een OG-BV (onroerend goed-BV), terwijl de OG-BV het pand verhuurt aan de werk-BV, dan is de OG-BV een beleggings-BV die niet voor de bedrijfsopvolgingsfaciliteiten in aanmerking komt.

Het vermogen van de werkmaatschappij en de vastgoedvennootschap dient gelijktijdig toegerekend te worden aan de houdstervennootschap. Vanuit de BOF-perspectief zien we dus nog slechts één vennootschap (de houdster) die een onderneming drijft in haar eigen bedrijfspand. De ondernemingsfunctie van het pand is daarmee een gegeven, zodat de waarde ervan meetelt voor de BOF. Vanuit het concern gezien heeft het pand een ondernemingsfunctie.

Indien de schenker/erflater rechtstreeks in privé aandeelhouder is van de werkmaatschappij, kwalificeren de aandelen in de vastgoedvennootschap niet voor de BOF. De reden hiervoor is dat de consolidatie van art. 7a, lid 2 Uitv.reg. SW uitsluitend mogelijk is ingeval een vennootschap aan de top zit en dus niet de erflater/schenker zelf. De vennootschap waarin het

vastgoed zich bevindt, kwalificeert namelijk als een beleggingsvennootschap. Maar door tussen de natuurlijk persoon en beide deelnemingen een houdstermaatschappij te plaatsen, kwalificeert het pand op grond van het besluit als ondernemingsvermogen en is de bedrijfsopvolgingsregeling wel van toepassing. Dus voor deze situaties is het advies om de aandelen van de werkmaatschappij te verhangen onder de vastgoedvennootschap. Op zich is het wel vreemd dat tussen vrijwel twee identieke situaties zo een groot verschil uitmaakt voor het kwalificeren voor de BOF.

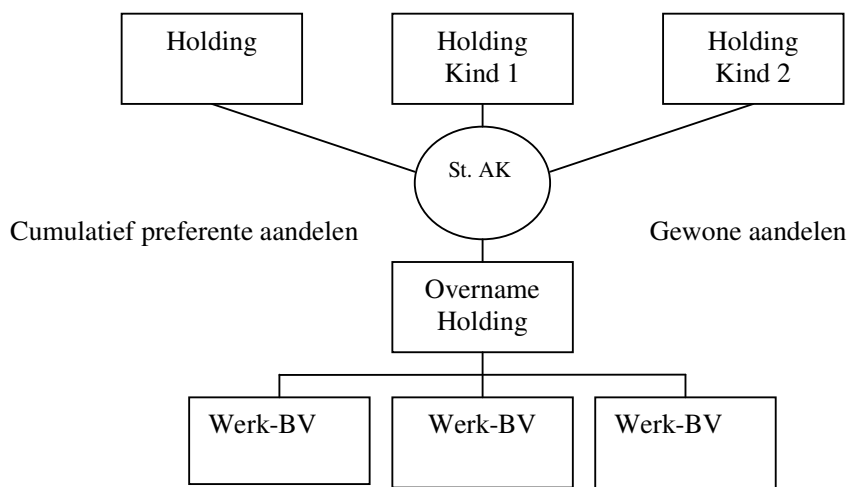
3.7 Bedrijfsopvolging door overdracht tegen cumulatief preferente aandelen

Meestal zal de tegenprestatie van de overnameholding bestaan uit contanten of een vordering. In plaats hiervan kan bij verkoop van de aandelen in de werk-BV's ook worden gekozen voor de uitgifte van cumulatief preferente aandelen.

De ondernemer besluit de aandelen in zijn werk-BV over te dragen aan een nieuw opgerichte BV. De holding van de ondernemer krijgt in ruil voor de overgedragen aandelen cumulatief preferente aandelen in de nieuw opgerichte overnameholding. Deze aandelen geven uitsluitend recht op een vast dividend. De kinderen van de ondernemer krijgen van deze BV (de tussenholding) de gewone aandelen. Om de zeggenschap in de onderneming te behouden, kan de ondernemer de aandelen in de tussenholding certificeren.

De cumulatief preferente aandelen fungeren na de overdracht van de onderneming in feite als een lening. Het jaarlijks verschuldigde dividend kan in feite gezien worden als een betaalde rente, fiscaal gezien is hier geen sprake van.

Nadeel van de cumulatief preferente aandelen is dat in vergelijking met een normale lening het dividend niet aftrekbaar is bij de overnemende BV. Per saldo kan daardoor deze financieringsvorm duurder uitpakken dan de overdracht tegen een lening waarbij de betaalde rente wel aftrekbaar is.

Tot het besluit van 10 oktober 2007 stelden sommige inspecteurs zich op het standpunt dat cumulatief preferente aandelen niet voor toepassing van de BOF in aanmerking kwamen. Met het onderhavige besluit behoort deze visie tot het verleden. De schenker/erflater heeft namelijk via zijn houdstervennootschap een indirect aanmerkelijk belang in de werkmaatschappij. De aandelen van de schenker/erflater in zijn houdstervennootschap komen dus voor de BOF in aanmerking.

Stel dat de cumprefs inmiddels zijn ingekocht door de werkmaatschappij met winsten van de werkmaatschappij.

De schenker/erflater treedt met zijn cumprefbelang op als financierder van de overname door de zoon. Zodra er voldoende middelen in de werkmaatschappij aanwezig zijn, kan deze financiering van vader worden 'afgelost' door inkoop van de aandelen door de werkmaatschappij of door overdracht van het cumprefbelang aan de houdstervennootschap van de zoon. Alle aandelen in de werkmaatschappij berusten vanaf dat moment bij de houdstervennootschap van de zoon en de bedrijfsopvolging is daarmee voltooid.

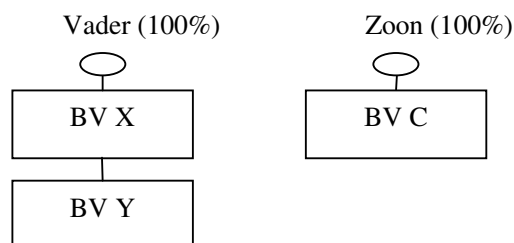
Vanuit de BOF-perspectief is de inkoop of overdracht van de cumprefs echter in het algemeen af te raden. De houdstervennootschap van schenker/erflater is dan namelijk verworpen tot een kasgeldvennootschap en aandelen in een dergelijke (beleggings)vennootschap kwalificeren niet voor de BOF. Om de BOF-faciliteiten in stand te houden, is het dan ook verstandig de schenker/erflater zijn cumprefbelang in de werkmaatschappij niet in te laten kopen dan wel over te laten dragen aan de bedrijfsopvolger. Voor een faciliteit die de bedrijfsopvolging beoogt te stimuleren, is het merkwaardig te noemen dat belastingplichtigen juist fiscaal worden gestimuleerd om een rem te zetten op de bedrijfsopvolging.

3.8 Middellijke Uitdeling

Vaak is het zo dat een DGA zijn aandelen tegen een onzakelijke prijs aan zijn kinderen overdraagt. De vraag is nu, wat voor fiscale gevolgen heeft dit voor de ondernemer? Als de overdrachtprijs niet zakelijk is, wordt dit gezien als een schenking op grond van het besluit van 16 maart 2004⁴¹. Voor de Successiewet komt de "schenking" in aanmerking voor de BOF. De zoon mag gedurende vijf jaar zijn aandelen in de BV niet geheel of gedeeltelijk vervreemden. Ten slotte mag de BV 5 jaar lang niet geheel of gedeeltelijk staken. Voor de inkomstenbelasting wordt de schenking gezien als een middellijke uitdeling.

Voorbeeld

Stel dat vader enig aandeelhouder is van BV X. BV X is enig aandeelhouder van BV Y. BV Y drijft een materiele onderneming en BV X bepaalt het beleid in BV Y. Vader draagt zijn aandelen BV Y, met toepassing van de deelnemingsvrijstelling, over aan BV C, waarvan zoon 100% aandeelhouder is.

⁴¹ Nr. CCP2003/1717M onderdeel G

Voor de Successiewet komt de overdracht in aanmerking voor de BOF. Voor de inkomstenbelasting wordt de schenking gezien als een middellijke uitdeling.

Conclusie: In praktijk zal dit vaak worden toegepast vanwege de ib-claim die ontstaat bij verkoop van BV Y.

4. Bijzondere onderwerpen bij bedrijfsopvolging: Overdrachtsbelasting en TBS-regeling

4.1 Bedrijfsopvolging en overdrachtsbelasting

Een belastingsoort die een belangrijke rol kan spelen bij de bedrijfsopvolging, is de overdrachtsbelasting. Eerst ga ik in op enige algemene aspecten van deze heffing. Vervolgens beschrijf ik kort de rol die de overdrachtsbelasting kan spelen bij drie verschillende vormen van bedrijfsopvolging, te weten: de verkoop van de activa/ passivatransactie, de werk-BV uit privé en de verkoop van een deelneming door de holdingvennootschap.

4.1.1 Overdrachtsbelasting algemeen

Overdrachtsbelasting wordt geheven ter zake van verkrijging van in Nederland gelegen onroerende zaken en zakelijke rechten daarop of de economische eigendom daarvan. Het tarief bedraagt 6% en is verschuldigd door de verkrijger van de onroerende zaak. Het tarief wordt berekend over de waarde van de onroerende zaak in het economische verkeer.

Een speciaal aspect van de heffing van overdrachtsbelasting is de verschuldigdheid van deze belasting bij verkrijging van aandelen in zogenoemde ozb-lichamen. Hoewel aandelen niet onroerend zijn, worden aandelen in ozb-lichamen voor overdrachtsbelasting onder bepaalde voorwaarden gelijkgesteld met onroerende zaken (er is sprake van fictieve onroerende zaken). Op deze wijze wordt voorkomen dat de verschuldigdheid van overdrachtsbelasting kan worden vermeden door de onroerende zaak in een BV onder te brengen en vervolgens het belang bij die zaak over te dragen door middel van een aandelentransactie.

Een BV wordt als ozb-lichaam aangemerkt wanneer de feitelijke werkzaamheden van de vennootschap geheel of grotendeels bestaan uit het verkrijgen van de vennootschap geheel of grotendeels bestaan uit het verkrijgen, vervreemden of exploiteren van in Nederland gelegen onroerende zaken of zakelijke rechten daarop. Tevens dienen de bezittingen van de BV op het moment van verkoop of in de 12 maanden voorafgaand aan de verkoop voor 70% of meer te bestaan uit in Nederland gelegen onroerende zaken of zakelijke rechten daarop.

4.1.2 Overdrachtsbelasting bij verkoop van een onderneming (activa/passivatransactie)

Bij een bedrijfsopvolging door middel van een activa/ passiva transactie zal de overdrachtsbelasting vaak een belangrijke rol spelen. In Nederland gelegen onroerende goederen of zakelijke rechten daarop, zullen in de praktijk immers vaak deel uitmaken van het vermogen van de over te dragen onderneming. De vennootschap die de onderneming overneemt, zal dan overdrachtsbelasting moeten betalen. De verschuldigde overdrachtsbelasting is voor de verkrijgende partij aftrekbaar van de fiscale winst. De overdrachtsbelasting dient immers te worden geactiveerd en kan vervolgens via afschrijvingen ten laste van de winst worden gebracht.

De overdrachtsbelasting is één van de redenen dat de activa/ passiva transactie in praktijk niet vaak wordt toegepast. Er wordt eerder gekozen voor een aandelentransactie omdat bij een aandelentransactie er geen sprake is van de verschuldigdheid van overdrachtsbelasting, zolang de over te dragen vennootschap maar niet als een ozb-lichaam kan worden aangemerkt.⁴²

4.1.3 Overdrachtsbelasting bij verkoop van aandelen van de werk-BV uit het privé-vermogen

In beginsel is bij verkoop of overdracht van aandelen geen overdrachtsbelasting verschuldigd. Als er sprake is van een onroerende zaak vennootschap, worden de aandelen met onroerende zaken gelijkgesteld en is ter gelegenheid van de verkrijging van aandelen 6% overdrachtsbelasting verschuldigd over de waarde van het onroerend goed dat deze aandelen vertegenwoordigen. Meestal is dit bij de aandelen in een bedrijf niet het geval, omdat het doel van de werk-BV veelal niet het exploiteren van onroerende zaken zal zijn, maar het drijven van een onderneming waarbinnen de onroerende zaken slechts worden gebruikt voor de onderneming.

4.1.4 Overdrachtsbelasting en bedrijfsopvolging d.m.v. verkoop van een deelneming

Een dergelijke overdracht kan vrij van overdrachtsbelasting plaatsvinden indien de overdracht plaatsvindt in het kader van een zogenoemde interne reorganisatie. Van een interne reorganisatie is sprake indien een vennootschap die tot het concern behoort onroerende zaken verkoopt aan een andere vennootschap binnen het concern. Een vennootschap behoort tot het concern indien de moeder uiteindelijk direct of indirect 90% van de aandelen van de dochtervennootschap bezit.

De wet bevat een sanctiebepaling, die voorschrijft dat alsnog overdrachtsbelasting moet worden betaald, wanneer de aandelen van de vennootschap waaraan de onroerende zaak is overgedragen, binnen drie jaar wordt vervreemd aan een derde.

Zoals in hoofdstuk 3 beschreven, biedt de holdingstructuur een aantal zeer aanzienlijke voordelen bij een bedrijfsopvolging. Één van de voordelen die werd genoemd, was de mogelijkheid om de aandelen 'licht' te houden. Het 'licht' houden van de aandelen van de werk-BV hield onder andere in dat de onroerende zaak van de onderneming eigendom was van de holding-BV.

Indien de opvolger of koper van de deelneming ook geïnteresseerd is in de onroerende zaak, kan hij ofwel de aandelen in de holdingvennootschap kopen, ofwel de onroerende zaak van de holding kopen.

⁴² Een BV wordt als een onroerend zaak lichaam aangemerkt, wanneer de feitelijke werkzaamheden van de vennootschap geheel of grotendeels bestaan uit het verkrijgen, vervreemden of exploiteren van in Nederland gelegen onroerende zaken of zakelijke rechten daarop.

Tevens dienen de bezittingen van het lichaam op het moment van verkoop of in 12 maanden voorafgaand aan de verkoop voor 70% of meer te bestaan uit in Nederland gelegen onroerende zaken of zakelijke rechten daarop

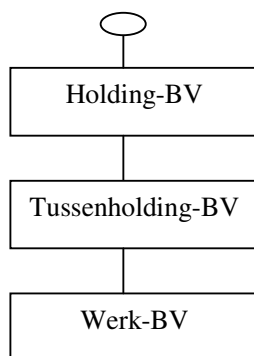
De verkrijging van de onroerende zaak van de holding leidt tot heffing van overdrachtsbelasting. Deze heffing van overdrachtsbelasting kan slechts worden voorkomen indien de onroerende zaak van de holding nog vóór de overdracht van de aandelen van de werkmaatschappij aan de koper (de werkmaatschappij van de koper) wordt overgedragen.

De hierboven beschreven mogelijkheid om de heffing van de overdrachtsbelasting te voorkomen is echter niet zonder haken en ogen. Met name dient te worden gewaakt tegen consequenties op het gebied van de vennootschapsbelasting ter gelegenheid van de overdracht van het onroerend goed.

Ook indien de overdracht binnen de fiscale eenheid voor de fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting plaats vindt, bestaan er gevaren.⁴³ In dit geval dient namelijk rekening te worden gehouden met de werking van de reeds eerder genoemde sanctie bij een verbreking van de fiscale eenheid indien de aandelen van de werk-BV worden verkocht en er in de afgelopen 6 jaren vermogensbestanddelen zijn overgedragen tussen de vennootschappen binnen de fiscale eenheid.

Gezien de hiervoor beschreven complicaties op het gebied van de overdrachtsbelasting bij een bedrijfsopvolging binnen de holdingstructuur wordt in de praktijk vaak gebruik gemaakt van de tussenholdingstructuur. De structuur ziet er als volgt uit.

Aandeelhouder/Natuurlijk persoon

⁴³ Art. 15ai wet VPB

De bezittingen van de tussenholding-BV bestaan uit de onroerende zaak en een deelneming van 100% in de werk-BV. In het verleden kon deze vennootschap niet als een zogenoemde onroerendezaakvennootschap worden aangemerkt. De bezittingen van de tussenholding-BV zullen immers voor minder dan 70% uit onroerende zaken bestaan.

Per 1 januari 2001 is de wet echter op dit punt gewijzigd. Voor de beoordeling van de 70% bezitseys moeten de tussenholding-BV en de werk-BV worden geconsolideerd. Dit betekent dat de bezittingen van de tussenholding-BV en de werk-BV samen worden genomen om te beoordelen of aan het 70%-criterium wordt voldaan.

Conclusie is dat het niet meer mogelijk is om via de “truc” van een tussenholding de onroerende zaken vrij van overdrachtsbelasting te verkopen in situaties dat niet tevens een onderneming wordt meeverkocht.

4.2. Bedrijfsopvolging en terbeschikkingstelling

Onder het ter beschikking stellen wordt verstaan het direct of indirect ter beschikking stellen van vermogensbestanddelen aan personen die met de belastingplichtige verbonden zijn.⁴⁴ De TBS-regeling is ook van toepassing bij een terbeschikkingstelling aan de eigen BV en ook aan de BV van een verbonden persoon. De personen aan wie ter beschikking wordt gesteld, moeten er belastbare winst uit onderneming of belastbaar resultaat uit overige werkzaamheden mee behalen. Het ter beschikking stellen levert bijvoorbeeld huur of rente op en wordt nu niet belast als inkomen uit sparen en beleggen (box III), maar als progressief resultaat uit overige werkzaamheden (box I). Daar tegenover staat dat de met het vermogensbestanddeel samenhangende kosten en lasten zoals afschrijvingen, onderhoudskosten en financieringsrente bij de bepaling van het resultaat uit overige werkzaamheden aftrekbaar zijn tegen het progressieve tarief van box I.

De belangrijkste en meest voorkomende verbonden personen zijn de partner van de belastingplichtige en de minderjarige kinderen van de belastingplichtige.⁴⁵

Onroerende zaken⁴⁶ die aan de eigen vennootschap worden verhuurd, vallen onder de tbs-regeling. Dat houdt in dat de huur belast is in box 1 tegen het marginale tarief van 52%. Ook is het zo dat in deze situatie de waardeinstijging van de onroerende zaak bij verkoop progressief belast is in box I.

Wanneer de vennootschap wordt overgedragen aan meerderjarige kinderen, zal er over de verhuurde onroerende zaken moeten worden afgerekend omdat er bij meerderjarige kinderen

⁴⁴ Art. 3.91 Wet IB 2001

⁴⁵ Art. 3.91 Wet IB 2001 lid 2a juncto 6

⁴⁶ Art. 2 Wet op Belastingen van Rechtsverkeer 1970

geen sprake is van verbonden personen.⁴⁷ Doordat de onroerende zaken niet langer meer worden verhuurd aan de eigen vennootschap, verschuiven de onroerende zaken van box 1 naar box 3 en moet over de stille reserves in de onroerende zaken tegen het marginale tarief van 52% afgerekend worden.

Doordat meerderjarige kinderen van de belastingplichtige in het algemeen niet onder de tbs-regeling vallen, kan het interessant zijn om de meerderjarige kinderen de onroerende zaken te laten kopen en deze vervolgens te verhuren aan de vennootschap van de ouder. De ouder kan eventueel de koopsom aan de kinderen lenen (tegen een zakelijke rente). De onroerende zaken en de lening van de ouder vallen voor de kinderen in box 3. De huur kan bij de vennootschap van de ouder in aftrek worden gebracht.

De rente die het kind aan de ouder moet betalen, kan hij via de ontvangen huur van de vennootschap voldoen aan de ouder.

Het voordeel in bovengenoemde constructie is dat de waardestijging niet in de vennootschap van vader valt waarover vennootschapsbelasting verschuldigd is. Ook valt het niet in de tbs-regeling omdat het onroerende zaak niet door vader ter beschikking wordt gesteld aan zijn eigen vennootschap.

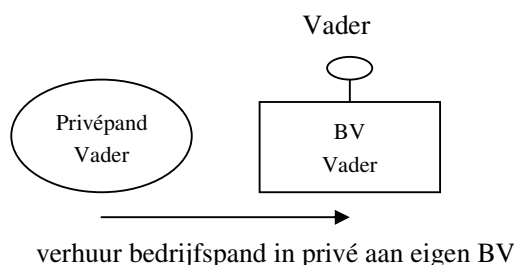
Het voordeel van de waardestijging is nu van het kind en is daarover bij verkoop geen inkomstenbelasting verschuldigd.

Daarnaast is bij deze constructie de onroerende zaken al in bezit van de kinderen, waardoor ook nog 27% successierechten bespaart wordt.

In de praktijk is voor toepassing van de BOF van belang na te gaan wie de eigenaar is van het bedrijfspand. De toepassing van de BOF hangt af van de gekozen structuur. Ik zal dit aan de hand van de volgende voorbeelden nader toelichten.

Voorbeeld 1

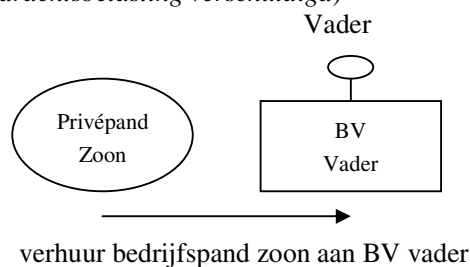
Stel vader heeft een bedrijfspand in privé en een onderneming, een BV. Vader verhuurt zijn pand aan de BV. Het pand valt onder de tbs-regeling o.g.v. art. 3.91 Wet IB 2001. Een ander nadeel is dat de BOF alleen geldt voor de aandelen in de BV en niet voor de pand.

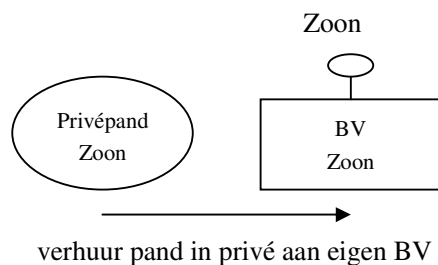
⁴⁷ Zie art 3.91 leden 1a en 6b Wet IB 2001. Uitzondering: Wanneer het meerderjarige kind het pand aan vader verhuurt tegen een onzakelijke prijs, wordt het meerderjarige kind toch gezien als een verbonden persoon o.g.v. art. 3.91, derde lid Wet IB 2001: Ongebruikelijke terbeschikkingstelling: uitbreiding verbonden personen.

Voorbeeld 2

Stel vader heeft het pand aan zijn meerderjarige zoon verkocht. Vader heeft het bedrag van de koopsom aan zoon geleend (tegen een zakelijke rente). Zoon kan het pand nu aan de BV van vader verhuren, zonder dat het pand onder de tbs-regeling valt. (Bij de verkoop van het pand is er wel overdrachtsbelasting verschuldigd)

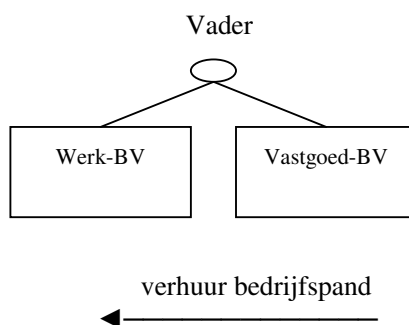

Stel dat vader overlijdt en zoon erft de BV. In dit geval verhuurt zoon het pand aan zijn eigen BV. Het pand valt weer onder de tbs-regeling. De BV komt wel in aanmerking voor de BOF en het pand valt onder de tbs-regeling.

Voorbeeld 3

Stel vader heeft 2 BV's. Één vastgoed-BV en een werk-BV. Werk-BV drijft een materiele onderneming. Vastgoed-BV verhuurt een pand aan de werk-BV. Het pand valt onder de tbs-regeling.

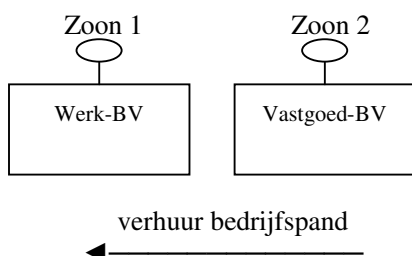

Vader overlijdt en zoon 1 erft de werk-BV en zoon 2 de vastgoed-BV.

De zoon die de werk-BV erft (ervan uitgaande dat hij de werk-BV zal voortzetten voor minimaal 5 jaar), kan gebruik maken van de BOF.

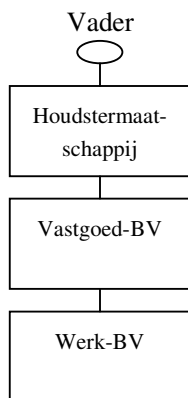
Zoon 2, die de vastgoed-BV erft, komt niet in aanmerking voor de BOF. Want zoon 2 heeft een beleggingsvennootschap geërfd.

Zoon 2 verhuurt de pand aan zoon 1. De pand valt nu niet onder de tbs-regeling, want de broers zijn geen verbonden personen van elkaar o.g.v. art 3.91 Wet IB 2001 (ervan uitgaande dat de zonen in het voorbeeld beide meerderjarig zijn)

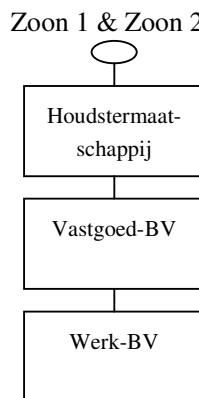

Oplossing: Vader moet tijdens leven een holdingconstructie opzetten, waarbij pa minimaal 5% aandelenbezit heeft in de houdstermaatschappij. De houdstermaatschappij bezit de aandelen van de werk-BV en de vastgoed-BV. Door de toerekeningsregeling van het nieuwe besluit wordt het totale vermogen gezien als ondernemingsvermogen. Dus als pa nu overlijdt, erven de 2 zonen de holding inclusief de werk-BV en de vastgoed-BV, die ze beide moeten voortzetten voor minimaal 5 jaar om aan de BOF te voldoen.

Situatie tijdens leven

Situatie na overlijden vader

Conclusie

In deze scriptie ben ik ingegaan op de volgende deelvragen:

- Welke gevolgen zijn er voor de inkomstenbelasting bij het overlijden van de aanmerkelijkbelanghouder
- Welke faciliteiten heeft de successiewet bij het overlijden van de aanmerkelijkbelanghouder
- Welke gevolgen zijn er voor de inkomstenbelasting tijdens leven van de aanmerkelijkbelanghouder
- Welke faciliteiten heeft het schenkingsrecht bij overdracht tijdens leven
- Welke gevolgen zijn er voor de inkomstenbelasting bij bedrijfsopvolging bij een holdingstructuur
- Welke gevolgen zijn er voor de overdrachtsbelasting bij bedrijfsopvolging
- Welke gevolgen zijn er bij het ter beschikking stelling bij bedrijfsopvolging

Overdracht bij overlijden

Doorschuiffaciliteit

Bij overlijden van de aanmerkelijkbelanghouder zal moeten worden afgerekend voor de inkomstenbelasting. Door de heffing kan de continuïteit van de onderneming in gevaar komen. Om dit te voorkomen, kent de fiscale wetgeving de doorschuiffaciliteit. Dit houdt in dat er geen sprake is van een vervreemding bij overgang van de aandelen krachtens erfrecht, of bij de verdeling van een nalatenschap binnen twee jaar na het overlijden van de erflater.

BOF-regeling

Wat de successierechtelijke aspecten betreft, kan er onder voorwaarden gebruik gemaakt worden van de BOF-regeling. Deze regeling heeft betrekking op schenking of vererving van ondernemingsvermogen en omvat drie gunstregelingen. Allereerst een vrijstelling: 75% van het ondernemingsvermogen is vrijgesteld van schenkings- of successierecht. De tweede faciliteit biedt een soepele waardering van het ondernemingsvermogen op de zogenoemde voortzettingswaarde. En voor het schenkings- of successierecht dat verschuldigd is over de (na de vrijstelling van 75% resterende) 25% kan 10 jaar lang uitstel van betaling worden verkregen.

Overdracht tijdens leven

Doorschuiffaciliteit

Bij schenking of overdracht van de ab-aandelen tijdens leven bestaat er, anders dan bij vererving geen doorschuifregeling voor de inkomstenbelasting.

In de IB-sfeer is het wél mogelijk om een eenmanszaak/ maatschap geruisloos over te dragen⁴⁸. Indien iemand reeds 36 maanden werkzaam is in de onderneming (of ten minste 36 maanden firmant of maat is), kan de onderneming zonder fiscale afrekening worden doorgeschoven. Ik ben van mening dat net als bij eenmanszaken en maatschappen de bestaande ab-claim wél doorgeschoven moet kunnen worden. Nu moet de overdrager direct afrekenen.

⁴⁸ Art. 3.63 Wet IB 2001.

Een ander oplossing zou kunnen zijn het realiseren van een holdingstructuur waarbij de ab-winst in de deelnemingsvrijstelling valt (zie paragraaf 3.2.2).

Betalingsregeling⁴⁹

Bij overdracht van de aandelen in het kader van bedrijfsopvolging kan onder bepaalde voorwaarden voor de verschuldigde inkomstenbelasting over een periode van 10 jaar renteloos uitstel van betaling worden verleend.

Holdingstructuur

Een BV kan een handig instrument zijn. Als men wilt stoppen met de onderneming en men verwacht nog een behoorlijke eindwinst (goodwill, stille reserves) dan is het niet onverstandig om tijdig een holdingstructuur op te zetten. Men maakt het voor zichzelf dan uiterst flexibel. Men kan dan gemakkelijk delen van zijn onderneming overdragen. Men kan bovendien vastgoed en oudere belegging een goede plek geven in de (fiscale) structuur.

Enkele varianten voor het opzetten van de holdingstructuur zijn:

- De verkoop van aandelen aan een nieuw opgerichte houdstermaatschappij
- Inbreng van aandelen in een nieuw opgerichte houdstermaatschappij
- Het uitzakken van de onderneming

Funcities van de holding

De functies van een holding zijn o.a. het beperken van de risico's en het uitstellen van de ab-heffing. Met het beperken van het risico wordt bedoeld dat de feitelijke onderneming wordt gedreven in de werkmaatschappij. Alle risico's met betrekking tot bijvoorbeeld het personeel en zakelijke risico's zitten in de werkmaatschappij.

Door het opzetten van een holdingstructuur kan een directe belastingheffing bij vervreemding van aandelen worden uitgesteld. De winst die de holding realiseert met de verkoop van de werk-BV is vrijgesteld op grond van de deelnemingsvrijstelling. Pas als de aandeelhouder over de verkoopwinst in privé wilt beschikken, is hij 25% dividendbelasting verschuldigd.

Voordelen holdingstructuur

De holdingstructuur brengt de volgende voordelen met zich mee.

- Het 'licht' houden van aandelen. Dit houdt in dat de verkoopbaarheid van een BV, waarin de onderneming is ingebracht, wordt verhoogd doordat de winstreserves etc. uitgekeerd worden aan de holding-BV.
- Deelnemingsvrijstelling. De werk-BV kan haar winst na vennootschapsbelasting op grond van de deelnemingsvrijstelling onbelast uitkeren aan de holding. Als de aandelen in de werk-BV worden verkocht, kan de daarmee behaalde verkoopwinst eveneens op grond van de deelnemingsvrijstelling genoten worden door de holding.
- Beperking aansprakelijk vermogen
- Optimale flexibiliteit
- Individuele salaris- en dividendpolitiek

⁴⁹ Art. 25, lid 9 van de Invorderingswet 1990 juncto artikel 3 Uitv. Reg. IW 1990

Bedrijfsopvolging en certificeren van aandelen

Bij de certificering van aandelen van een BV wordt een splitsing aangebracht in de financiële en de zeggenschapsrechten. De financiële rechten (dividend) komen toe aan de certificaathouders. De zeggenschapsrechten wordt ondergebracht bij een stichting administratiekantoor. In de stichtingsakte kan de DGA regelen wie de bestuurder van de stichting AK wordt bij zijn overlijden. Hierdoor wordt de continuïteit van de onderneming gewaarborgd.

Bijzondere onderwerpen bij bedrijfsopvolging

Overdrachtsbelasting

Overdrachtsbelasting wordt geheven ter zake van verkrijging van in Nederland gelegen onroerende zaken en zakelijke rechten daarop of de economische eigendom daarvan. Het tarief bedraagt 6% en is verschuldigd door de verkrijger. De regelgeving voorziet een aantal mogelijkheden waarbij de heffing van de overdrachtsbelasting achterwege kan blijven. Dit kan het geval zijn bij bijvoorbeeld een interne reorganisatie.

TBS-regeling

Onder het ter beschikking stellen wordt verstaan het direct of indirect ter beschikking stellen van vermogensbestanddelen aan personen die met de belastingplichtige verbonden zijn. De personen aan wie ter beschikking wordt gesteld, moeten er belastbare winst uit onderneming of belastbaar resultaat uit overige werkzaamheden mee behalen.

Ten slotte

De holdingstructuur is in het overgrote deel van de gevallen de meest ideale bedrijfsstructuur voor bedrijfsopvolging. Indien de overdrager gebruikt maakt van een holdingstructuur verloopt de bedrijfsopvolging in het algemeen soepeler dan wanneer de verkoper slechts van één BV gebruik maakt. De belangrijkste twee verschillen tussen de bedrijfsopvolging bij één BV en de bedrijfsopvolging bij een holdingstructuur zijn:

- Over de verkoopwinst op de aandelen van de werk-BV is geen aanmerkelijk belang belasting verschuldigd indien gebruik wordt gemaakt van de holdingstructuur. De aandelen zullen voor de verkopende vennootschap in het algemeen immers een deelneming vormen.
- De holdingstructuur maakt het de verkoper mogelijk om de onderneming verkooprijp te maken. Bij de bedrijfsopvolging kan de verkoper aan kopers 'lichte' of zelfs 'vederlichte' aandelen aanbieden.

Het beste is om van het begin af aan gebruik te maken van de holdingstructuur, indien dit niet het geval is geweest is het vaak mogelijk om 'tijdens de rit' belastingvrij alsnog een holdingstructuur op te bouwen.

Een bedrijfsoverdracht of bedrijfsopvolging moet altijd weloverwogen gebeuren. Op tijd beginnen met voorbereiding is daarbij de eerste stap. Veel ondernemers beginnen te laat met

het plannen van hun bedrijfsoverdracht/opvolging. Hierdoor kunnen zij mogelijkheden die de belastingwet biedt niet optimaal benutten.

Literatuuroverzicht/bronnen

Literatuur:

Beers, mr. J., Estate Planning in de 21ste eeuw, derde druk, 2006

Blécourt-Wouterse, mr. M.A. e.a., Bedrijfsopvolging Fiscale en Juridische aspecten, tweede herziene druk

ESJ Accountants & Belastingadviseurs, Ik ben mijn vader niet 'een handleiding voor een geslaagde (erf)opvolging in het familiebedrijf.

Nijhuis, Dr. J.B.M., Belastingrecht; met de wet 2001 in de hand; theorieboek, 8^e druk, 2001

Stevens, DRS. S.A., Uw BV en de bedrijfsopvolging, 2^e druk, 2001

Vakstudieartikelen:

Accountant Adviseur, Beers, mr. J., Overdracht van een BV, 38^e jaargang, december 2004, nr.12.

Belasting magazine, Hoeve, H., BOF-besluit biedt oude wijn in nieuwe zaken, 16^e jaargang, december 2007, nr.12.

CB-Adviseur, Schut, F.F.G. en Stevens, S.A., Besluit brengt versoepelingen in bedrijfsopvolgingsregeling, nr. 3-2008

CB-Adviseur, Schut, F.F.G. en Stevens, S.A., Het nieuwe personenvennootschapsrecht en de bedrijfsopvolging, nr. 4-2008

Estate Planner Digitaal, De Beer, Almer M.A., Bedrijfsopvolgingsfaciliteit Successiewet en houdsterstructuren: nieuw beleid praktisch benaderd, Januari/Februari 2008.

Leidraad voor de AA – A.7 Adviespraktijk: Bijzondere onderwerpen bij bedrijfsopvolging, Davies, drs. S.A. Stevens.

Ondernemen, Bergman, H, Soepel in andere handen; fiscus vriendelijker bij bedrijfsopvolging, 13^e jaargang, december 2007, nr.11.

SDU, Belastingbrief vakblad voor de fiscale & financiële adviseur, van Beek, J.M.C. en Lucas Luijckx, M.B., bedrijfsopvolging bij overlijden van de aanmerkelijkbelanghouder, oktober 2004, nr.9

Websites:

www.bedrijventekoop.nl , Plein Plus; vrijstelling overdrachtsbelasting bij bedrijfsovername door familie.

www.belastingdienst.nl, Successie- of schenkingsrecht bij bedrijfsopvolging.

www.fiscaliteiten.nu/nieuws.php, fiscaal bericht, voorjaar 2008

www.minfin.nl, Ministerie van Financiën; Overdrachtsbelasting; Vrijstelling; bedrijfsoverdracht binnen de familiesfeer: besluit 09/08/2007-nr. CPP06-1883.

www.nb.sdu.nl, ND-redactie, versoepeling bedrijfsopvolging bij holdings.

www.nb.sdu.nl, ND-redactie, Bedrijfsopvolging is aan herziening toe!

www.nb.sdu.nl, SDU Uitgevers, ND-redactie ministerie van financiën; besluit 9 augustus 2007, nr CPP2006/1883M.

www.nb.sdu.nl, ND-redactie, Hoogwout, T.C., Estate Planner, Bedrijfsopvolgingsfaciliteiten bij vererving dochtervennootschappen .